

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap
Landskapsutveckling

2 under Par

– två likvärdiga entréparker

2 under Par
- *two equal entrance parks*

Författare Jacob Vallkil

Självständigt arbete/Examensarbete/Kandidatarbete 15 hp
Trädgårdsingenjörsprogrammet: design
Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten, SLU
Alnarp 2012

2 under Par - två likvärdiga entréparker

2 under Par - two equal entrance parks

Jacob Vallkil

Handledare: Jaana Sippola Westerlund, SLU, Landskapsutveckling

Examinator: Jitka Svensson, SLU, Landskapsarkitektur

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2E

Kurstitel: Kandidatarbete i trädgårdsdesign

Kurskod: EX0652

Program/utbildning: Trädgårdsingenjörsprogrammet: design

Examen: Kandidatexamen i trädgårdsdesign

Ämne: Landskapsplanering

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsmånad och -år: nov 2012

Omslagsbild: Jacob Vallkil, 2012

Serienamn: Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten, SLU

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Entré, likvärdighet, trädgårdsdesign, skissarbete, golfklubb

FÖRORD

Detta arbete tillägnas pappa Gunnar vars tragiska och alltför tidiga bortgång halvvägs in i detta projekt påverkade mig djupt. Du fattas mig!

Tack till Thomas Ahlberg på Bokskogens GK för att du gav mig förtroendet att försöka förbättra er klubbmiljö ytterligare och göra den än mer unik.

Tack Jaana, min handledare, för dina värdefulla kommentarer. Tack Lotta för all hjälp med att reda ut alla mina tankar om former och växter och för de nya idéer och tankesätt du bidragit med. Fortsätt så! Jag hoppas att kunna vara till lika stor hjälp för dig framöver.

Detta arbete skulle inte kunnat vara möjligt utan min familj. Tack till mamma, Sampo och lillasyster Linnea, min trogna vapendragare och bollplank under det gångna året. Tack Jan och Agneta för er uppmuntran, förtroende och alla nödlägen ni räddat oss ur.

Tack Ebba, min visa lilla favoritdotter i hela världen och lagkamrat i ostlaget. Tack Alvar, min lilla paddelman och solstråle. Dina fnissiga besök inne på mitt kontor förgyller min värld. Sist men sannerligen inte minst, tack min älskade Camilla för all uppmuntran, ditt osvikliga stöd, televeranser och axelmassageunder. Du är grunden jag står på och taket som håller mig torr.

SAMMANFATTNING

Boskogens golfklubb ligger belägen där Torups slotts boskog möter Yddingesjön och är en av Sveriges mest populära banor. Mycket av populariteten beror på det vackra landskapet på och runt banan. Det är också detta faktum som klubben använder sig av i sin marknadsföring - "En total golfupplevelse i en unik miljö" (Boskogens GK 2012).

Det finns dock delar av området som är mindre smickrande. De två entréområdena, som alla besökare passerar på väg från parkeringarna mot klubbhuset är ett sådant exempel. Entréområdena håller inte lika hög klass i vare sig funktion eller estetik som golfbanans övriga delar. Här vill man nu se förändringar som lyfter de båda områdena till en ny nivå. För den västra delen, där det idag redan finns en ganska bra estetisk tyngd tack vare mäktig omgivning och gedigna material behövs bättre tydlighet och ny dragning av gångar. Det behövs också en mer välkomnande känsla. För det norra entréområdet, som idag upplevs som bakvägen upp till klubbhuset, saknar tyngd och struktur. Här behövs en mer formell känsla och mer självsäkerhet.

I min gestaltning av de två områdena är huvudfokus att de båda ska upplevas likvärdiga i sina uttryck, båda ska kännas lika viktiga. Jag löser detta med att skapa tydligare grundformer som följer en sammanhållen idé. Genom att använda sig av häckar som skär över de stora ytorna skapas olika rumsligheter som alla har sin funktion.

På den västra sidan, mellan klubbhuset och gästparkeringen, fokuseras på sammanflätning av parken med den intilliggande boskogen. Skogen tillåts flyta ut i anläggningen och strikta trädgårdselement löper ut i terrängen. Det skapas kontraster mellan detaljrikedom och långa vyer, ljus och skugga. Tydligheten förbättras genom ny dragning av gången upp mot klubbhuset men samtidigt bli spänningen större.

Klubbområdets norra del får också strikta häckar med böjda former, precis som i den västra delen. Genom att använda sig av symmetri i ytor och volymer får området en mer högtidlig karaktär.

Innehållsförteckning

INLEDNING	7
BAKGRUND.....	7
Platsen.....	7
Projektet.....	8
SYFTE/MÅLBESKRIVNING	9
AVGRÄNSNING.....	9
PROJEKTETS GENOMFÖRANDE.....	13
ANALYS.....	13
Klubben	13
Platsen.....	14
Fysiska förhållanden.....	17
Kundens behov och önskan	18
KONCEPT	20
Allmänna koncepttankar	20
Norra entréparken.....	21
Västra entréparken.....	22
GESTALTNING.....	24
Norra entréparken.....	26
Västra entréparken.....	33
DISKUSSION.....	41
METOD	41
FÖRSLAGET	42
Norra entréparken.....	43
Västra entréparken.....	44
Allmänt	45
PRESENTATION.....	45
REFERENSER.....	46

INLEDNING

Detta är en kandidatuppsats inom ämnet landskapsplanering, skrivet vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Alnarp.

Uppsatsen är skriven med utgångspunkt i ett gestaltungsförslag för entréområdena vid Bokskogens Golfklubb, Bara. Förslaget ska behandla två separata entréområden och lösa både funktionella och estetiska problem som finns på dessa platser idag. Fokus i gestaltningen ligger på att ge de två områdena samma tyngd i sina uttryck, det vill säga likvärdighet, men med olika medel.

BAKGRUND

Platsen

Redan innan man kommit fram, längs den slingrande vägen genom de mäktiga salar som bokskogens välvuxna träd skapar, påbörjas upplevelsen. Resan framkallar nyfikenhet och förväntan om vad som ska komma vid vägens ände. På ett av Skånes vackraste lägen, där Torups slotts lummiga bokskogar möter Yddingesjöns och Koppargravarnas vattenblänk, ligger Bokskogens Golfklubb. Det är en anrik anläggning med en 50-årig tradition som en av Sveriges främsta banor (Ahlberg 2012). En del av golfklubbens framgång ligger i banans naturliga uppbyggnad och omgivande miljö och det är också denna fördel som klubben framhåller i sin marknadsföring "En total golfupplevelse i unik miljö" (Bokskogens GK 2012). I en undersökning har man konstaterat att många av klubbens medlemmar är medlemmar just på grund av denna orsak. Bland Sveriges golfklubbar är det vanligare att medlemmarna är bosatta i banans närområde. Detta gäller inte för Bokskogens GK. En stor del av medlemmarna passerar fyra-fem banor på väg till sin hemmaklubb, enligt klubbchefen ofta på grund av den unika miljön (Ahlberg 2012).

Huvudbyggnaden, hädanefter kallad "klubbhuset", är en ombyggd ladugårdsbyggnad uppförd 1860, byggd i gråsten med vitkalkade fogar och svarta detaljer (bild 1). Byggnaden är en länk

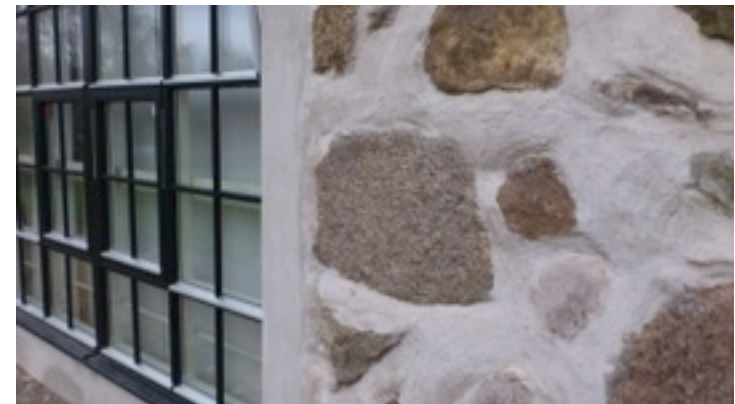

Bild 1. Klubbhusets fasad. (Foto: J. Vallkil 2012)

till historien med sin gedigenhet och tyngd. Trots att klubbhuset ligger på en liten höjd, ett par meter högre än parkeringsplatserna, upplevs det skyddat och inbäddat av den omgivande bokskogen. Från klubbhusets innergård har man, tack vare det höga läget, en vidsträckt utsikt över det böljande landskap som banan utgör (bild 2). Landskapets atmosfär ger i alla fall mig en känsla av en blandning av sydsvensk bokskog och östra Nordamerika eller England. Under en promenad på banan upplever man många kvaliteter, både i vyer och i växtanvändning. I klubbens historia har det funnits en tradition och intresse av att satsa på sitt landskap och på spännande växtslag. Det händer att växtkunniga representanter från klubben ibland har växtvandringar med intresserade medlemmar för att visa på det talrika antalet arter av framförallt vedartat material (lignoser) som finns representerat här (Ahlberg 2012).

Projektet

Varje år satsas det på utveckling av banan och byggnaderna men ytorna mellan klubbhuset och de två parkeringarna har inte utvecklats i samma takt. När man anländer till anläggningen och har parkerat vid någon av de två parkeringarna, "medlemsparkeringen" norr om eller "gästparkeringen" väster om klubbhuset, möts man av områden som inte håller samma klass som vare sig vägen fram till golfklubben eller banans landskap (bild 3). De två olika sluttningarna som finns upp mot klubbhuset från parkeringsplatserna borde vara välkomnande, tydliga och väcka nyfikenhet men fungerar i nuläget enbart som transportsträckor. Platserna skulle kunna utvecklas till det bättre både vad gäller det rent estetiska men också för att lösa praktiska, funktionella, problem.

Den västra delen, det område som framförallt används av gästande spelare, saknar tydlighet och motiverade rörelsemönster. För att komma in på gällande gångstråk måste man idag ta sig längs med infarten, mot mötande trafik med begränsad sikt. Dessutom utan någon form av trottoar eller påbjuden gång. Med tanke på att de flesta fotgängarna här är gäster blir behovet av tydlighet än större. Däremot har platsen en tyngd i sitt uttryck vad gäller material och skala.

Den norra delen saknar gångar som är anpassade till de rörelsemönster som skapas mellan parkeringsplatsen och klubbhuset. Förutom detta lider denna del brist på samma känsla av

Bild 2. Klubbhusets läge sett från banan. (Foto: J.Vallkil 2012)

Bild 3. Klubbhuset med banan närmast, entréytorna bakom respektive till höger om byggnaden. (Foto: Bokskogens GK)

entré och tyngd i sitt uttryck som den västra delen. Gångarnas material och dragning upplevs mer provisoriska och lätta, något som dessutom förstärks av den enkla medlemsparkeringen och omgivande björkars placering.

Det saknas en likvärdighet mellan de två områdena. Grovt uttryckt kan man beskriva upplevelsen av den västra delen som "huvudentrén" och den norra delen som "bakvägen". Inom ramen för detta arbete belyses frågan om likvärdighet, eller paritet som är ett mer platsande ord på en golfbana. Hur lyfter man bakvägen till en högre nivå, så att den också blir en huvudentré? Grundförutsättningarna, det vill säga omgivningens estetiska inverkan, läge och tillgång på markfukt och ljus, för de två områdena skiljer sig åt. Detta påverkar valet av formspråk och växtmaterial som går att använda i de olika delarna. Hur använder man sig av olika uttryck men ändå får de två delarna att på sätt och vis höra samman?

SYFTE/MÅLBESKRIVNING

Syftet med detta arbete är att gestalta två separata entréparker mellan klubbhuset och parkeringsplatserna. De ska uppfattas lika viktiga och ha samma "tyngd" vad gäller växt- och materialval. Följden ska vara att båda ger intrycket av att vara golfklubbens huvudentré. Entréparkerna ska också upplevas välkomnande, innehållsrika, tydliga, överens med övrig stil, arkitektur och landskap samt vara förenliga med Bokskogens GK:s vision om att leverera "En total golfupplevelse i unik miljö". Målet är att överlämna en realistisk och genomförbar helhetslösning för dessa områden.

AVGRÄNSNING

Inom ramen för detta arbete har gestaltningen berört de två entréområdena mellan klubbhuset och parkeringsplatserna, det vill säga sluttningen väster respektive norr om klubbhuset. Gestaltungsarbetets fokus har legat på att ta fram en grundstruktur till de båda delarna och att föreslå mark- och växtmaterial (träd, buskar, häckar, klängväxter, perenner samt viss lök).

Utanför ramen för detta arbete finns bland annat belysning, design och utplacering av informationsskyltar, markplaneringsplan, skötselanvisningar till föreslagna material och utvecklingsplan.

METOD

För att driva designprocessen framåt har jag använt mig av den processmodell som introducerades tidigare under utbildningen i kursen "Trädgårdsdesign – metod & material, 8hp (LP0561)". Denna modell inbegriper en följd av processdelar; ANALYS > KONCEPT > GESTALTNING, och betonar vikten att noggrant slutföra en del innan man går vidare till nästa (bild 4). Tanken är att analysen skapar förutsättningar för ett fungerande koncept. Ett välplanerat koncept i sin tur förenklar alla val som uppkommer i gestaltningen avsevärt. Slutresultatet blir logiskt och sammanhållet.

Projektets analysdel grundades på dels på ett flertal besök på platsen för att skapa mig en bild och känsla av vad platsen i nuläget kan erbjuda, sakna, ge och ta, dels på studier av kartor och fotografier. Under platsbesöken utfördes en inventering av befintliga material, inklusive uppmätning, observationer av besökandes rörelsemönster och öppet samtal med Bokskogens GK:s klubbchef, Thomas Ahlberg.

Utvecklingen av ett passande koncept för Bokskogens GK baserades på teorier kring begreppet "entré", som inviterande miljöer (Gehl 1980, ss. 107-111) och tröskel (Dee 2004). Gehl (1980) diskuterar i sin bok utformningen och användningen av gränser för att skapa välkomnande platser och Dee (2004) definierar och ger exempel på de grundläggande elementen i landskapet som platser, gränser, gångar, trösklar och foci. Parallellt utfördes en enkel jämförelse av olika parkmiljöer jag besökt (se Referenser - Studiebesök). Parkens karaktär med kopplades samman med karaktären på dess entréområde för att se om det finns någon form av gemensam nämnare vad gäller koncentration. Med mer klarhet kring begreppet "entré" och vad som är lämpligt att tillämpa på denna plats tog skissarbete och sökande efter inspiration vid. Inspirerande litteratur var *Svensk Trädgårdskonst – under fyrahundra år* (Andersson, Jonstoj & Lundquist red. 2000) i allmänhet och delarna som beskriver Erik Bülow-Hübe och Pildammsparken (2000, ss. 162-171), Per Friberg (2000, ss. 258-267) och Gunnar Martinsson (2000, ss. 268-277) i synnerhet. Ytterligare idéer fick jag av att läsa om Gunnar Martinssons sätt att använda växter i *Tre mästare- tre trädgårdar* (Möller 2006). Användning av perenner i större skala har jag läst om i *Växtkomposition – idéer från Enköpings parker* (Rosenholm & Rosenholm 2008), *Designing Borders* (Kingsbury 2004) och *Drömplantor – den nya generationen perenner* (Gerritsen & Oudolf 1995).

Mien Ruys trädgårdar har ett enkelt formspråk och jag har studerat dessa former närmare i *Experiments with plants and a search for form – a walk through the Mien Ruys Gardens* (Schlome 2008). Inspiration och idéer till mer formella strukturer har jag sökt i *The Formal Garden -Traditions of Art and Nature* (Laird 1992). Tankar kring uppbyggnad av trädgårdslunds- och skogsbrynmiljöer har jag fått genom *Perennboken* (Bengtsson et al. 1989). Jag har också samlat inspiration från min egen referensbildbank där bilder från Hidcote Manor, Broughton Grange, Rousham House har varit extra givande. Med färdiga konceptskisser, beskrivande text och utvalda inspirationsbilder tog gestaltningen vid.

Jag väljer att dela upp denna del i fyra faser: G1, G2, G3 och G4. Under gestaltningsfas G1 fortsatte skissandet, både för hand och digitalt, för att hitta strukturer och grundformer som överensstämde med det fastslagna konceptet, kundens behov och deras möjligheter till anläggande och framtida skötsel. Halvvägs in i G1 sammankallade jag till ett återkopplingsmöte med klubbchefen och ytterligare en medlemsrepresentant för att presentera de idéer jag kommit fram till. Med kommentarer från detta möte löpte gestaltningsfasen G1 vidare till dess att grundstrukturen var fastställd. Med G1 klar, det vill säga en färdig grundplan med grundformer som placering av gångar, planteringsytor, buskage och häckar tog gestaltningsfas G2 vid. Här bestämdes placeringen av enskilda träd, buskar och perennytor. Bestämningen av exakta arter gjordes dock inte ännu, snarare togs beslut om vilken typ av träd, buske eller perenn som passade på den platsen. I växtkompositionen togs hänsyn till höjd, bredd, växtsätt, skuggning, årstidsvariationer, spridningsförmåga/aggressivitet, blomningskaraktär och -tidpunkt och i många fall även ursprung. Under gestaltningsfas G3 bestämdes varje enskild växt, art och i vissa fall sort eller varietet. Här var litteraturstudier en viktig del. I frågor om växtval har jag använt mig av *Perennboken* (Bengtsson et al. 1989), *Collins Tree Guide* (More 2006), *Drömplantor – den nya generationen perenner* (Gerritsen & Oudolf 1995), *Perenner* (Hansson & Hansson 2011) och *Gräs & Bambu* (Hansson & Hansson 2009), ett antal plantskolekataloger (se Referenser - Plantskolekataloger) och databasen *Movium Plantarum* (Movium 2012).

Enligt beskrivningen av gestaltningsfaserna G1-G3 ovan och figuren uppfattas dessa delar väldigt enkla, exakta och absoluta. Processen har dock varit mer komplicerad och dynamisk än så. Man skulle alternativt kunna beskriva G1-G3 som en cirkulär rörelse där jag många gånger gått från G1 via G2 till G3 för att sedan återigen hamna på G1. Efter tillräckligt många iterationer i

denna cirkel finner man en lösning som fungerar i alla avseenden och känner sig trygg med att lämna cirkeln. I denna iterativa process har jag utmanat mig själv att våga ta bort eller ändra de delar jag själv gillade lite extra.

Väl igenom G1-G3 kommer jag fram till gestaltningsfas G4. Den inbegriper val av hur gestaltningen ska presenteras och efterföljande illustrering. I detta fall valde jag att gestaltningen skulle illustreras med en översiktlig plan i 1:500 över hela klubbhusområdet där gångsystem och vegetationsområden visas. Dessutom illustrerades detaljplaner i 1:200 och 1:100 över de olika gestaltade delområdena där varje föreslagen växt och material finns angiven. Växternas och materialens beteckningar överensstämmer med det beteckningssystem som finns i den bifogade växtförteckningen. I denna förteckning finns även övrig information angiven, som storleksangivelser, blomningsfärg och –tid, eventuell höstfärg, antal, föreslagen kvalitet och denna kvalitets cir-kapris enligt leverantörskataloger. Som komplement till planerna illustrerades även vyer över ut-valda platser för att visa på rumslighet och karaktär.

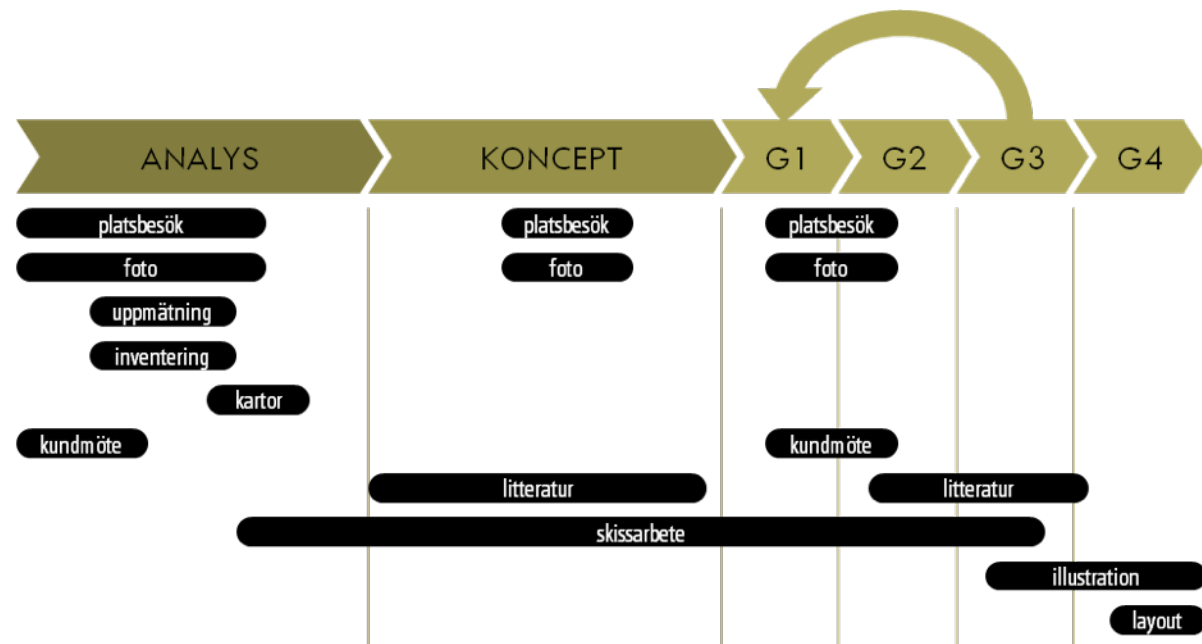

Bild 4. Flödesschema över projektet med ingående metoder utmarkerade. (Illustration J.Vallkil 2012)

PROJEKTETS GENOMFÖRANDE

I denna del beskrivs designprocessen och resultatet av processens olika delar, det vill säga ANALYS, KONCEPT och GESTALTNING.

ANALYS

Klubben

Bokskogens golfklubb har under många 50 år varit en av Sveriges främsta golfbanor (Ahlberg 2012). Detta har bland annat visat sig i tidskriften Golf Digest ranking av svenska banor. Under åren 2009, 2010 och 2011 hamnade klubbens "Gamla bana" på plats nummer 13 respektive 14.

"Här har stora mästerskap avgjorts, spelare som Tony Jacklin och Steve Ballesteros har hyllats utanför det skånska klubbhuset, men framför allt fortsätter utvecklingen att driva en trivsamt svensk golfklubb med en golfbana i god kondition. Infartsvägen till klubben tillhör de charmigaste vi känner till, och välbefinnandet behålls under hela dagen."

(Golf Digest 2010)

Ur citatet ovan kan man uttyda att Bokskogens GK hyllas för sin historia men också för sin miljö och omgivning. Det är också denna bild av klubben som klubbchefen Thomas Ahlberg förmedlar vid vårt första möte. Bokskogens GK har en bra bana men den stora fördelen är dess vackra läge (Ahlberg 2012). Det visar sig också i medlemmarnas hemvist. Många av klubbens medlemmar väljer att åka förbi många andra banor för att komma hit, en trend som annars är ovanlig i golfsverige. I en undersökning gjord av klubben angav 60 % av medlemmarna att miljön var huvudanledningen till deras medlemskap (Ahlberg 2012). Klubben har förstått att detta är deras

Bild 5. Bokskogens GK:s klubbmärke. (Bokskogen GK)

konkurrensfördel och det är också den bilden man framhåller till medlemmar och långväga gäster. Det syns om inte annat i deras slogan och bildtexterna på hemsidan.

"En total golfupplevelse i unik miljö!"

"A great nature experience"

"Den totala golfupplevelsen"

"En naturupplevelse"

(Bokskogens Gk, elektronisk källa)

Platsen

Infarten

För att följa med i texten, se bifogad NULÄGESPLAN (bild 19). Som beskrivits i denna uppsats inledande delar är resan fram till Bokskogens GK fantastisk. Den smala slingrande vägen genom den gamla bokskogen är spännande och frodig. De kraftiga bokarnas stammar står nära vägen och ormbunkar hänger ut över vägrenen. Man känner sig redan här delaktig i naturen, trots att man förmodligen åker denna väg innesluten i en bil. Plötsligt öppnar sig en glänta i skogen och skylten som välkomnar besökaren till Bokskogens GK är väl synlig. Den smala vägen delar sig i en infart och en utfart, skilda av en liten bokträdsklädd ås (bild 6). Man håller höger och får på så vis köra runt den lilla åsen i moturs riktning för att komma vidare in på området. När man svänger runt åsen framträder klubbhuset uppe på en liten kulle på höger sida av vägen (bild 7). Området framför klubbhuset är täckt av klippt gräs och några avenbokshäckar ramar in ett vackert gammalt bostadshus i gråsten och halmtak (hädanefter kallad "Gammelgård") som ligger i anslutning till entréområdet (Bild 8).

Västra entréområdet

En fint planerad parkering (hädanefter kallad "gästparkeringen") finns mittemot bostadshuset och en väg fortsätter runt huset till klubbhusområdets norra del där den andra parkeringen finns (hädanefter kallad "medlemsparkeringen"). Gästparkeringen är indelad i delområden av meterhöga bokhäckar (*Fagus sylvatica*) och på två ställen mitt på parkeringsområdet bryts häcken av

Egna reflektioner

- Klubben!

Bokskogens GK är alltså en golfklubb som är mån om sitt rykte att kunna leverera naturupplevelser och en unik känsla. De vill inte vara en klubb i mängden. Utformningen av miljön här ska följa deras motto och förstärka den bild de vill framhålla.

Bild 6. Infarten.
(Foto: J. Vallkil 2012)

Bild 8. Gammelgård.
(Foto: J. Vallkil 2012)

Bild 7. Klubbhuset.
(Foto: J. Vallkil 2012)

Egna reflektioner

- Infarten!

+ Vagen fram till Bokskogens GK väcker nyfikenhet och en känsla av att vara ett med naturen.

- Mötande gångtrafik och dålig sikt när man svänger runt åsen.

två blodbokar (*Fagus sylvatica f. purpurea*). Träden är viktiga för rumsskapandet här (bild 9). Efter att ha parkerat bilen på gästparkeringen tar man sig upp till klubbhusets entré först längs den asfalterade bilvägen man just använde som infart och sedan via en bred (3 m) gångväg med smågatsten satt i bågmönster (bild 10). Den stensatta gången är i bra skick och löper längs med den västra slutningens södra kant, med en öppen klippt gräsyta om cirka 1500 m² åt norr och bokskog åt söder. På gräsyntans högsta punkt står en ensam men stolt bok planterad. Avenbokshäckar (*Carpinus betulus*) (1,2-1,8 m höga) ramar in en personalparkering i anslutning till klubbhusets nordvästra hörn och Gammelgårdens trädgård (bild 11). Mellan de två parallella avenbokshäckarna finns en bred gräsmatta som sträcker sig ända ner mot bilvägen i norr (bild 12). Gången leder besökaren rakt upp till en passage genom klubbhusets fasad och ut på klubbhusets "innergård". Där öppnar sig vyerna och man kan blicka österut, över golfbanans böljande landskap ner mot Yddingesjöns strand (bild 13).

Bild 9. Gästparkeringen. (Foto: J. Vallkil 2012)

Bild 10. Gången (Foto: J. Vallkil 2012)

Bild 12. Öppningen mellan häckarna. (Foto: J. Vallkil 2012)

Bild 13. Utsikt över banan (Foto: J. Vallkil 2012)

Bild 11. Gräsyta från klubbhuset. (Foto J. Vallkil 2012)

Egna reflektioner

- Västra entréområdet!

+ Platsen signalerar en "tyngd". Den nära intilliggande bokskogen ger ordentlig höjd till rummet som bildas och valet av smågatsten i bågmönster passar väl in och skänker en ärlig och genuin känsla. Klubbhusets fasad är ståtlig och autentisk. Harlig obruten siktlinje rakt norrut mellan häckarna.

- Gången är placerad fel med tanke på rörelsemönster och biltrafik. Man tvingas gå mot mötande trafik i en sväng med begränsad sikt. Området känns lite naket och opersonligt, den unika bokskogskänslan kunde förstärkas!

Norra entréområdet

Medlemsparkeringen på klubbhusets norra sida, består av en grusyta med avgränsningar i form av betongbalkar och rader av stora naturstenar. Den åtskiljs rumsligt från klubbhusområdets norra slänt av en rad med björkar (*Betula pendula*, uppskattningsvis 30-40 år gamla). Från parkeringsplatsen tar sig besökarna upp till klubbhuset tvärs igenom raden av björkar och upp för en slänt med klippt gräs via två alternativa gångvägar. Dessa vägar sammanfaller en bit upp i slänten och bildar då ett gångstråk fram till klubbhuset och senare runt detta (bild 14). På gångvägens vänstra sida, nästan ända uppe vid klubbhuset, finns en välklippt rundad ligusterhäck (*Ligustrum vulgare*) som avgränsar en utslagsplats som finns på andra sidan (bild 15). Direkt till höger om gångvägen, mitt emot den välansade ligusterhäcken, finns ett synnerligen vildvuxet buskage (bild 16). Här trängs olika tryn (*Lonicera spp.*), med korneller (*Cornus sp.*) häggmisplar (*Amelanchier sp.*) och benved (*Euonymus sp.*) med fröplantor av alm (*Ulmus glabra*) och fläder (*Sambucus nigra*). Dessutom finns två större naverlönnar (*Acer campestre*) och en prydnadsapel (*Malus sp.*). Gångvägarna från parkeringsplatsen och fram till klubbhusets närområde består av ljust stenmjöl som på ett sätt harmonierar väl med björkarnas karaktär. Dock passar de inte lika väl med de gedigna byggnaderna och den smågatstenssatta gången på den västra sidan (se ovan). Gångsystemen fungerar väl för två av parkeringens delar men det saknas en gång från den västra delen av medlemsparkeringen, det märks tydligt eftersom många besökare som parkerat där går över gräsytan istället för att ta omvägen via den närmsta anlagda gången (egen observation) (se NULÄGESPLAN, bild 19). Till vänster om gångarna ser man ut över delar av banan man snart ska spela, även om en björkdunge skymmer till viss del.

Allmänt

Klubbhusets "innergård", det vill säga den plats man kommer fram till via de två områden jag beskrivit ovan, är precis som banan väl planerad och anlagd. I jämförelse med dessa delar upplevs områdena mellan klubbhus och parkeringarna som torftiga och inte representativa för varken vad som komma skall eller för klubbens motto om att ha en unik miljö. Klubbhuset och övriga byggnader lever upp till visionen men klubbhuset saknar den förankring i sin nära omgivning som skulle skapa en trovärdig och naturlig enhet.

Bild 12. Norra entréområdet. Sett från parkeringen.
(Foto: J. Vallkil 2012)

Bild 13. Befintlig ligusterhäck
(Foto: J. Vallkil 2012)

Bild 14. Buskage.
(Foto: J. Vallkil 2012)

Egna reflektioner

- Norra entréområdet!

- + Den strikt klippta med samtidigt mjukt böljande ligusterhäcken är fin!
- Gångarna upplevs provisoriska med tanke på material. De är inte heller motiverade i sin dragning. Raden med björkarna är varken rak eller fri utan snarare nästan på linje. De står inte heller med jämna mellanrum. Detta förmedlar en osäkerhet, de är varken en dunge eller en allé. Buskaget till höger om gången är för ostyrd och behöver gallring. Sakerligen finns där potential om man bara rensar ut en del. Vyn ut på banan känns som en onödig smygtritt, kunde man inte spara på vyn till dess att man kommer upp till huvudbyggnaden?

Fysiska förhållanden

Bokskogens geografiska läge är cirka 20 km från Skånes östra kust (bild 17). Årsnederbörden ligger på mellan 600-800 mm/år (SMHI, Klimatdata - nederbörd. 2012) och årsmedeltemperaturen är 7-8 °C (SMHI, Klimatdata - temperatur. 2012). Läget är skyddat tack vare den omgivande välvuxna bokskogen i väst, norr och söder.

Bergarten på platsen är en karbonatrik sedimentär bergart (kalksten) (Sveriges geologiska undersökning (SGU) 2012). Kalkhalten är därför hög vilket håller pH-värdet uppe på en neutral nivå, trots bokskogens sura förna. Jordarten är sandig morän (Sveriges geologiska undersökning (SGU) 2012). Denna typ av morän är väl-dränerad men tillgängligt näringsinnehåll är mindre än för en lerjord. (Eriksson, Nilsson & Simonsson 2005, s. 33). Uppgifter om grundvattennivån saknas hos SGU.

Platsen är skuggigast utmed den södra och västra delen av det västra entréområdet, där den befintliga gångvägen löper. Norr entréområdets skuggigare delar ligger strax norr om klubbhuset, vid buskaget (bild 18).

Bild 17. Karta över Skåne som visar Bokskogens GK:s läge. (Illustration: J. Vallkil 2012)

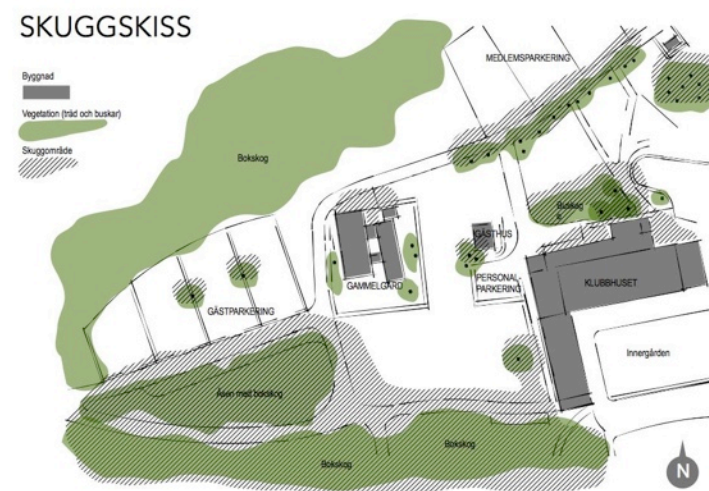

Bild 18. Skuggskiss. (J. Vallkil 2012)

Kundens behov och önskan

I ett samtal med Bokskogens GK:s klubbchef Thomas Ahlberg diskuterades deras förväntningar och behov vilka listas här nedan.

- Få entréområdena kännas likvärdiga. Båda ska upplevas som huvudentréer.
- Tydligare entréer.
- Mer välkomnande.
- Lösning för det vilda buskaget på klubbhusets norra sida.
- Göra gången längs husets norra sida, till kundtoaletten, mer tilltalande.
- Nu är det så många olika markmaterial, hur kan de bindas samman?
- Tydlighet vid norra sidan, där spelare passerar runt den svängda ligusterhäcken på sin väg från förra green till nästa utslagsplats.
- Skötsel – begränsade resurser, måste ha tid till att sköta banan i första hand.
- Anläggning – mycket egna maskiner och duktig egen personal som kan sköta anläggningen, kostnaden för denna blir därför lägre.
- Prydlighet eftersträvas.
- Naturupplevelse.

SLUTSATS - Analysen!

Det skulle behövas en väl avvägd plan för ytorna mellan parkeringsplatserna och klubbhuset. I utformandet av en sådan plan bör man inte bara ta hänsyn till platsens historia, dagens funktioner och morgondagens behov utan också väga in faktorer som naturhänsyn, autenticitet och estetik på ett sätt följer visionen. Vad är egentligen unikt och hur skapas en unik miljö? Den unika miljön på banan måste smitta av sig på entrésidan för att skapa bättre första och sista intryck, eller rent av ett bestående sådant.

NULÄGESPLAN

Gestaltningförslag till Bokskogens GK
JACOB VALLKIL 2012

Bild 19. Nulägesplan över Bokskogens GK:s entréområden. (Illustration: J.Vallkil 2012)

KONCEPT

Under arbetet med gestaltningen av entréområdena vid Bokskogens GK har jag funderat över hur dessa områden ska definieras. Är de ofrånkomligen endast "passager" mellan viktigare angränsande delar eller kan man ge dem en högre status? Genom förbättrad funktion och större estetiska kvaliteter kan man möjligtvis höja deras status från "passage" till "plats". Begreppet "passage", eller i alla fall dess mening, diskuteras bland av Dee (2004), men hon använder ordet tröskel (threshold). Enligt författaren är landskapets tröskel en plats på en gräns, ett relativt avgränsat rum som uppstår mellan två större angränsande delar. Hon menar vidare att en tröskel är starkt förknippad med en rörelse genom den, det kan vara en passage eller en entré. Den kan innehålla fragment från de omgivande delarna eller vara ett rum som fungerar som en buffertzon mellan rum med skilda och starka uttryck (Dee 2004).

Idag kan entréområdena inte definieras som trösklar. I den västra delen kommer tröskeln först när man passerar igenom klubbhusbyggnadens öppning för att komma ut på innergården. I det norra området passerar man igenom en sorts tröskel där det bildas en förtätning runt huvudgången på väg upp mot huset, där den rundade ligusterhäcken snuddar gångens vänstra sida, buskaget sluter sig nära intill på höger och naverlönnens krona bildar ett tak.

I följande delar kommer jag att beskriva de tankar jag har vad gäller gestaltningens karaktär, lösningar på funktionella problem och grundtankar.

Allmänna koncepttankar

Jag har valt att beskriva koncepten för de två områdena var för sig i följande stycken men vissa saker är ändå allmänna för båda områdena, nämligen följande:

- Det ska vara långsiktigt hållbara lösningar. Denna plats behöver god struktur – inte pynt.
- Böjda men samtidigt strikta grundformer. Tanken är att formerna ska föra tankarna till topografi och geometri -två viktiga huvudingredienser i golfspelet (bild 20).
- Siktlinjer (bild 20). De ska ge försmak av vyerna som kommer på banan.
- Alla lösningar ska ge en prydlig och självsäker känsla. Entréområdet ska vara en plats

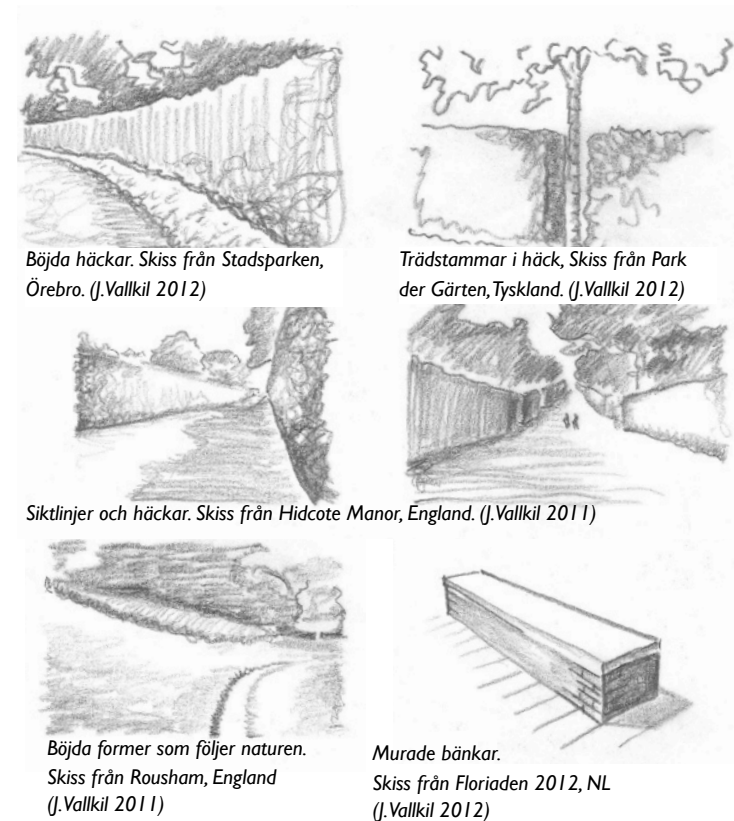

Bild 20. Idéskisser på former. (Illustrationer: J.Vallkil 2012)

som medlemmarna kan vara stolta över, en attraktion i sig självt.

- Det ska finnas fokus på alla årstider. Alla ingående detaljer ska ge kvalitet till platsen. Varje årstid har sitt värde.
- Det ska vara lättskötta förslag. Efter en etableringsperiod på två-tre år ska ytorna skötselbehovet gå ner.
- Det ska finnas spänning. Både grundstruktur och detaljer ska ge upphov till oväntade möten.
- Det ska kännas unikt.

Norra entréparken

Det norra entréområdet lider av brist på tyngd, både i material och i form, och signalerar därför idag att detta är "bakvägen". Här behövs ett tydligt formspråk för att skapa trovärdighet. Medvetna val av växtkaraktärer och formella strukturer. Här följer några koncepttankar (se även bild 21 och Konceptskiss, bild 23):

- **Ny gångstruktur**, tre gånger som möts längre upp i backen.
- Sudda ut känslan av att detta är en bakväg genom att göra området **mer formellt**. Låt ytan få symmetriska och väldefinierade former. Glöm dock inte den naturliga känslan som eftersträvas.
- **Skapa avgränsning**, helt eller delvis mot öster för att skapa tydlighet för spelarna på väg mot nästa utslagsplats och för att skymma sikten mot banan.
- Använda de uppvuxna björkarna för att inte förlora den höjd och rymd som de skapar i rummet. Kanske kan man behålla vissa och lägga till nya träd för att **skapa dungar** istället för den osäkra trädraden.
- Använda sig av det formspråk som den befintliga ligusterhäcken har, strikt men böljande, **horisontell övre linje** oavsett häckens höjd.
- **Enkelt formspråk**, tydliga strukturer och få men bra växtslag. Använd växter med karaktär.

Bild 21. Inspirationsbilder, norra entréområdet.
(Foto: J. Vallkil 2011, 2012)

- Använda sig av vegetation längs med bilvägen för att få besökare att följa gångarna istället för att ta genvägar.
- Ge buskaget en **strikt avgränsning** för att göra det mer prydligt och passande.

Västra entréparken

Redan första gången jag kom fram till Bokskogens GK och vandrade upp mot klubbhuset slogs jag av känslan att vara någon annanstans än i Sverige. Den kändes som att jag förflyttats till östra Nordamerika, trots den skånska bokskogen och Gammelgårds halmtak. Det var nog den sofistikerade renheten i både byggnader och natur som fick mig att tänka så. Östra Nordamerika har en oerhört rik och användbar flora och många av våra trädgårdsväxter härstammar just från denna del av världen. Enligt min mening skulle de också passa bra in i denna miljö. Jag beslöt mig för att följa min första känsla och till största delen välja växter med ursprung i östra Nordamerika. Min förhoppning är också att detta beslut ger ett slutresultat som harmonierar väl med sammanhanget och som upplevs autentiskt. I övrigt är det följande koncepttankar som jag arbetat utifrån (se även bild 22 och Konceptskiss, bild 23):

- **Sammanfläta park och natur.** Låt de olika delarna gå in i varandra och sudda ut gränsen. Låt strikta häckar löpa ut i skogen och låt skogens form flyta ut i parken.
- **Ny gång** som går rakt över den stora gräsyten, vinkelrät om sluttningen. Detta ökar tydligheten och känns mer välkomnande. Dessutom betydligt mer säkert.
- Behåll prydligheten och tyngden men gör området mer intressant och spännande. Skapa barriärer som delar in området i mindre delar.
- Utnyttja den långa obrutna **siktlinjen** ner mot vägen, mellan Gammelgård och klubbhuset och förstärk den med nya häckar i de gamla häckarnas förlängning. Placera ett "foci" i änden av siktlinjen för att dra ögat så långt som möjligt.
- **Skapa kontraster** mellan olika skalor. Detaljer och skugga mot långa obrutna linjer och ljus.
- Tänk på vyn från bilarna som kommer längs infarten, vad blir deras första intryck av området?

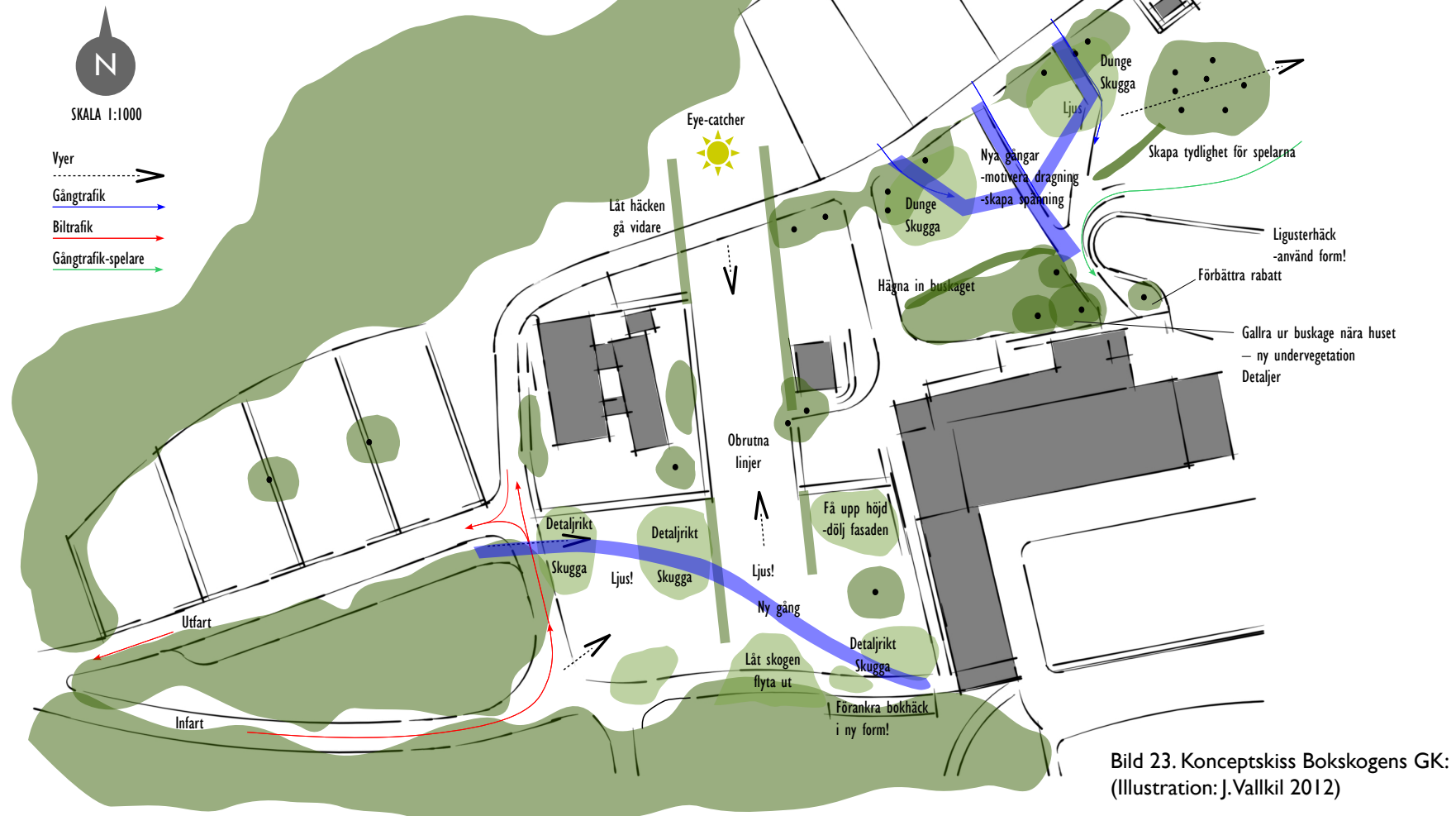
Bild 22. Inspirationsbilder, västra entréområdet.
(Foto: J. Vallkil 2010, 2011, 2012)

2
UNDER
PAR

två likvärdiga entréparker

KONCEPTSKISS

Gestaltningförslag till Bokskogens GK
JACOB VALLKIL 2012

GESTALTNING

Här kommer jag att beskriva designprocessens resultat. Gestaltningen kommer att redovisas i en översiktlig plan över hela klubbhusområdet (bild 24) samt mer detaljerade planer för de olika delområdena där även varje växtslag är utmarkerat (bild 26, 30, 33). Planerna kompletteras av perspektivbilder tagna ur de olika områdena. Växtlistor för varje delområde finns också med och vissa växtbilder. Sist i gestaltungsavsnittet finns en komplett växtförteckning inklusive prisuppgifter för alla växtslag.

Planerna finns även i A3-format för bättre tydlighet om så önskas.

Norra entréparken

BJÖRKBACKEN

Böjande enkelhet men samtidigt strikt. Här är det få men starka element som skapar platsens atmosfär. Ur en tät yta av krispigt ljusgröna buskar reser sig en blandning av vita och kopparfärgade björkstammar och riktigt mörka stammar av vinterkörsbär. Dessa breda buskträd blommar länge under våren i vitt. I fonden finns klippta häckar av avenbok och liguster. BJÖRKBACKEN delas av EMBLEMET i två liknande delar, den västra och den östra delen.

EMBLEMET

Detta är platsen där tre olika gånger från medlemsparkeringen möts. Två böjda häckar skapar tydlighet och flöde i backen samt avskärmar entrédelen från banan. De stramt klippta ligusterhäckarna blir lägre uppåt i backen för att skapa en horisontell övre linje. Häckarna möter stora ytor av ett rufsigt men karaktärsfullt marktäckande gräs. Spontan placerat i gräsytan ligger formklippta ligusterklot och i gräset sticker formstarka vit- och svartblommande iris upp likt spjut genom ett svävande skirt moln. Gångarna möts under den gemensamma luftiga kronan av två japanska pagodträd.

BUSKBUREN

Kanske inte det mest inspirerande namnet men detta område var heller inte särskilt upplyftande och användbart, mer än till skydd av klubbhusets baksida. En lång svängd häck, som hämtar sin form i den befintliga ligusterhäcken på andra sidan gången, hägnar in detta ostyriga buskage och håller det på plats. En buskbur helt enkelt. Häcken skapar också balans mot den strikta häckformen på andra sidan gången.

LUNDEN

Här finns det mer detaljer. Den befintliga mixade rabatten öster om gången fylls ut med växter som kommer att skapa en karaktär och sammanlänka rabatten till den nya delen, väster om gången. Där har naverlönnarna och prydnadsapeln fått stå kvar men de flesta av buskarna har dock fått lämna plats åt mer spännande material. Det är en skuggig och spännande lundmiljö med en del vintergröna växter såsom marktäckande skugggröna, murgröna och en olvonbuske. Under vår, sommar och höst kommer olika buskar och perenner att skänka blomning i vitt, ljus rosa och violett.

Västra entréparken

GLÄNTAN

Detta är en välkomnande entrégård i anslutning till gästparkeringen. Här leds gästerna mot klubbhusets entré via en tydlig men också händelserik väg. I gläntan finns vitblommande buskar och perenner med estetiska värden över hela säsongen. Under promenaden genom GLÄNTAN passerar man partier med lätt sirlig skugga från gulbladiga korstörneträd. Liknande partier passeras även längre upp mot huvudbyggnaden. Mot boks kogens mörka fond kommer de nästan lysande bladverken att skapa tydlighet och kontinuitet längs gången.

VISTAN

Allt är relativt och i kontrast mot den skala som finns i GLÄNTAN slås man här av öppenhet och avstånd. Här finns långa obrutna linjer som ska ge en känsla av renhet och frihet. Ljus. Ögat dras ner längs VISTANS häckar och finner igenkänning i den gulbladiga pelarboken i andra änden av landskapsrummets fairway. Åt andra hållet fortsätter avenbokshäcken ner längs slutningen åt sydväst, försvinner ut i naturen och flätas samman med den. För att ytterligare sudda ut gränsen har skogen tillåtit att flyta ut ner mot gången. Denna del fylls med flikbladig bok, buskträd i form av pagodkorneller och stora blommande buskar, bland annat en stöddig buskform av hästkastanj. Marken täcks med inhemska marktäckare som gulplister och myskmadra. I delen mot personalparkeringen återkommer hästkastanjebuskar och de erbjuds skugga av ett ståtligt och sofistikerat vingnötsträd. Tillsammans skapar de ett välbehövligt skydd för en mindre smickrande del av klubbhusets fasad. Nästan framme vid klubbhusets entré finns ett litet pausrum. Med den höga bokhäcken i ryggen och utsikt över den frodiga entréparken kan man lugnt vänta in sina spelkamrater. VISTAN har också formgivits med tanke på den vy man får nere från bilvägen. Häckarnas långa obrutna linjer förstärker avståndet.

ÖVERSIKTLIG PLAN

Gestaltningförslag till Boks kogens GK
JACOB VALLKIL 2012

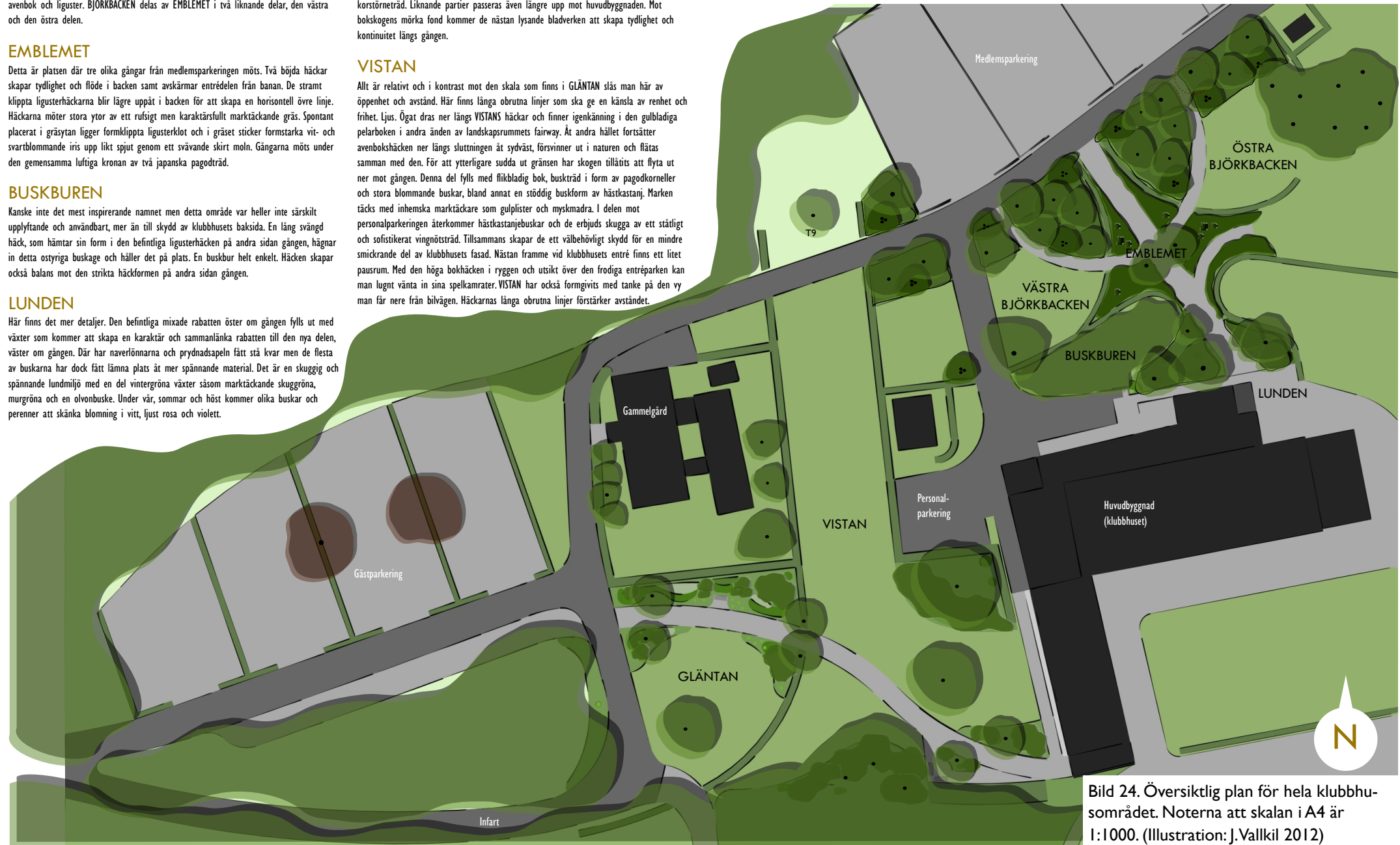

Bild 24. Översiktlig plan för hela klubbhusområdet. Noterna att skalan i A4 är 1:1000. (Illustration: J. Vallkil 2012)

Norra entréparken

Som redan har beskrivits tidigare behövde detta område en mer formell stil, gedigna material och en tydligare och mer sammanhållen struktur för att kännas som en huvudentré. Vad gäller funktioner så konstaterade jag i analysen att platsen behöver ytterligare gångar, utsynsskydd mot banan, tydlighet för de spelare som kommer från banan och passerar den rundade häcken, skydd för genvägstagare och en lösning för det vilda buskaget. Mitt förslag grundar sig i att delvis arbeta med symmetri för att uppnå en mer formell känsla (bild 25 - 29). Symmetrin visar sig bland annat i gångstrukturen där jag låtit mittengången bli bredare (3,5 m) för att tydliggöra att detta är en huvudgång. Sidogångarna som går i en båge ner till varsin del av parkeringen är något smalare (2 m). Sidogångarnas bågform möter och skär igenom en motsvarande formad ligusterhäck (H3-

H6, *Ligustrum vulgare* var. *italica* 'Atrovirens'). Den avgränsar sidogången från huvudgången nere mot parkeringen men böjer sig sedan ifrån huvudgången. Häcken är formad så att överdelen är horisontell, det vill säga hög (ca 2 m) nere mot vägen och allt lägre ju längre upp i sluttningen man kommer. Avgränsningen och rummet som skapas är därför tydligare i början av gången än uppe mot huvudbyggnaden. Här föreslås plantera färdig häck av olika höjder (1,8 m, 1,5 m resp. 1,2 m) samt låga barrotade plantor för att skapa den horisontella nivån redan från början.

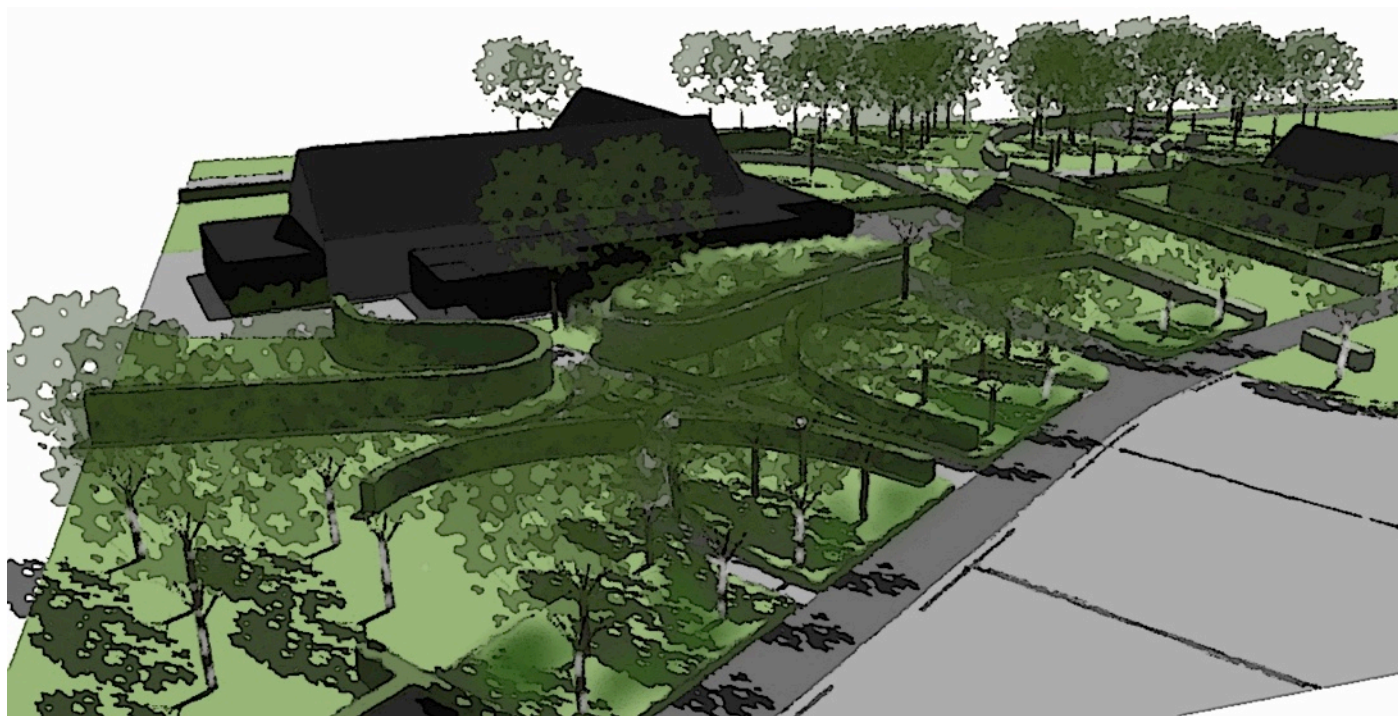

Bild 25. Norra entréparken - perspektiv:
(Illustration: J. Vallkil 2012)

PLANOMRÅDE

-Norra entréparken (1)
Gestaltningförslag till Bokskogens GK
JACOB VALLKIL 2012

Bild 26. Plan för norra entréområdet
(BJÖRKBACKEN och EMBLEMET).
(Illustration: J. Vallkil 2012)

Växtlistor

VÄSTRA BJÖRKBACKEN

Namn	Sv namn	Antal	Blomfärg	Blomtid	Höstfärg	H x B (m)
TRÄD						
Bef. 4 <i>Betula pendula</i> (vårtbjörk), <i>Ulmus glabra</i> (alm)						
T1	<i>Betula albosinensis</i> var. <i>septentrionalis</i>	4				10 x 5
T2	<i>Betula pendula</i> f.k. Ekebo E	1				18 x 10
T6	<i>Prunus subhirtella</i> 'Autumnalis'	6	vit-ljusrosa	10-04		4 x 5
BUSKAR						
B12	<i>Stephanandra incisa</i> 'Crispa'	400	vit	06		0,7 x 1

ÖSTRA BJÖRKBACKEN

Namn	Sv namn	Antal	Blomfärg	Blomtid	Höstfärg	H x B (m)
TRÄD						
Bef. 2 <i>Betula pendula</i> (vårtbjörk)						
T1	<i>Betula albosinensis</i> var. <i>septentrionalis</i>	5				10 x 5
T2	<i>Betula pendula</i> f.k. Ekebo E	1				18 x 10
T6	<i>Prunus subhirtella</i> 'Autumnalis'	4	vit-ljusrosa	10-04		4 x 5
BUSKAR						
B12	<i>Stephanandra incisa</i> 'Crispa'	355	vit	06		0,7 x 1

EMBLEMET

Namn	Sv namn	Antal	Blomfärg	Blomtid	Höstfärg	H x B (m)
TRÄD						
T8	<i>Sophora japonica</i> 'Regent'	2	vit	08		8-12
BUSKAR						
B7	<i>Ligustrum vulgare</i> var. <i>italicum</i> 'Atrovirens'	2				klot 0,8
B8	<i>Ligustrum vulgare</i> var. <i>italicum</i> 'Atrovirens'	6				klot 0,6
HÄCK						
H3	<i>Ligustrum vulgare</i> var. <i>italicum</i> 'Atrovirens'	15				1,8
H4	<i>Ligustrum vulgare</i> var. <i>italicum</i> 'Atrovirens'	40				1,5
H5	<i>Ligustrum vulgare</i> var. <i>italicum</i> 'Atrovirens'	25				1,2
H6	<i>Ligustrum vulgare</i> var. <i>italicum</i> 'Atrovirens'	75				0,8
PERENNER, GRÄS OCH ORMBUNKAR						
P5	<i>Deschampsia flexuosa</i> 'Tatra Gold'	966	brons			0,2(0,7)
P11	<i>Iris chrysographes</i> 'Black Form'	50	lilasvart	05		0,5
P12	<i>Iris sanguinea</i> 'Snow Queen'	50	vit	05-06		1
LÖK						
L2	<i>Tulipa sylvestris</i>		gul	04-05		

Växtbilder. (Foto: J. Vallkil 2011, 2012)

T1

B12

T6

B7

H3

L2

T8

EMBLEMET

Området som skapas innanför de bågformade häckarna kallar jag "EMBLEMET" (bild 27-29). Både namnet och formen är nämligen rest av en annan idé på platsen, att använda sig av en mycket stiliserad variant av golfklubbens emblem, klubbmärket, för att skapa den formalitet, spänning och funktion som var målet. Den idé som presenteras här är dock renare i sitt uttryck, innebär enklare och billigare anläggning och är mer effektiv ur ett skötselperspektiv. Utan att ha arbetat med klubbmärket hade jag dock inte kommit fram till denna lösning därför tycker jag att det är rättvist att behålla namnet. EMBLEMETS markyta blir delad i fyra delar av gångarnas korsning. Här använder jag ett marktäckande gräs med inhemskt ursprung, nämligen en sort av kruståtel (**P5**, *Deschampsia flexuosa* 'Tatra Gold'). Detta gräs bildar friskt gröna tuvor och ovanför det ett svävande gulfärgat skirt moln av blommor. Ute i gräsytan finns formklippta ligusterklot (**B7**, **B8**, *Ligustrum vulgare* var. *italica* 'Atrovirens') med värden året om. På våren blommar långlivade vildtulpaner (**L2**, *Tulipa sylvestris*) och under juni skjuter vita och svarta iris (**P12**, *Iris sanguinea* 'Snow Queen' och **P11**, *Iris chrysographes* 'Black Form') upp sina bladspjut. Gångarna möts under en gemensam krona av två karaktärsfulla pagodträd (**T8**, *Sophora japonica* 'Regent').

BJÖRKBACKARNA

De delar som sidogångarna löper igenom, vid sidan om emblemet, kallar jag för "VÄSTRA- och ÖSTRA BJÖRKBACKEN". De har samma uttryck med förtätningar av träd till små dungar som skapar en lätt skugga. Jag valde här att spara en del av de gamla björkarna och addera nya, kopparbjörkar (**T1**, *Betula albosinensis* var. *septentrionalis*), som ger en mer gedigen känsla (bild 28-29). För att få snabb effekt och redan tidigt kunna njuta av kopparbjörkarnas karakteristiska gyllenbruna stammar valdes relativt stora kvaliteter. I dungarnas kanter föreslås vinterkörsbär (**T6**, *Prunus subhirtella* 'Autumnalis') som med tiden bildar breda vinter-vårblommande buskträd. Marksiktet i dungarna och längs bilvägen är helt täckt med liten stefanandra (**B12**, *Stephanandra incisa* 'Crispa') vilken kommer att agera marktäckare och ett böljande och friskt grönt täcke.

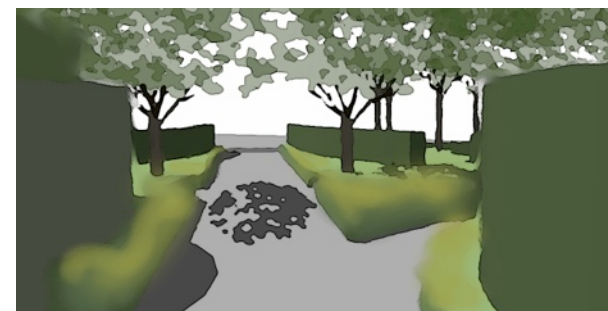

Bild 27. EMBLEMET sett från LUNDEN - perspektiv: (Illustration: J.Vallkil 2012)

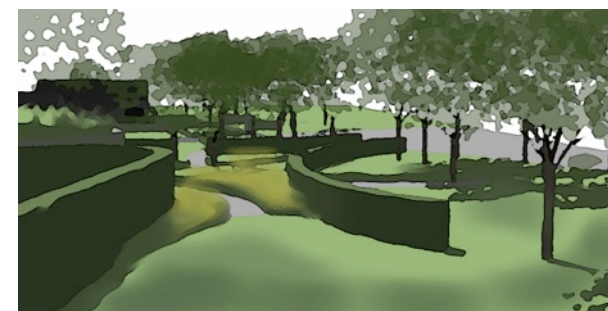

Bild 28. EMBLEMET och ÖSTRA BJÖRKBACKEN sett från banan - perspektiv: (Illustration: J.Vallkil 2012)

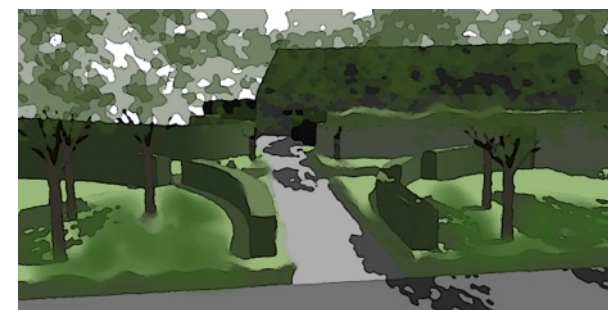
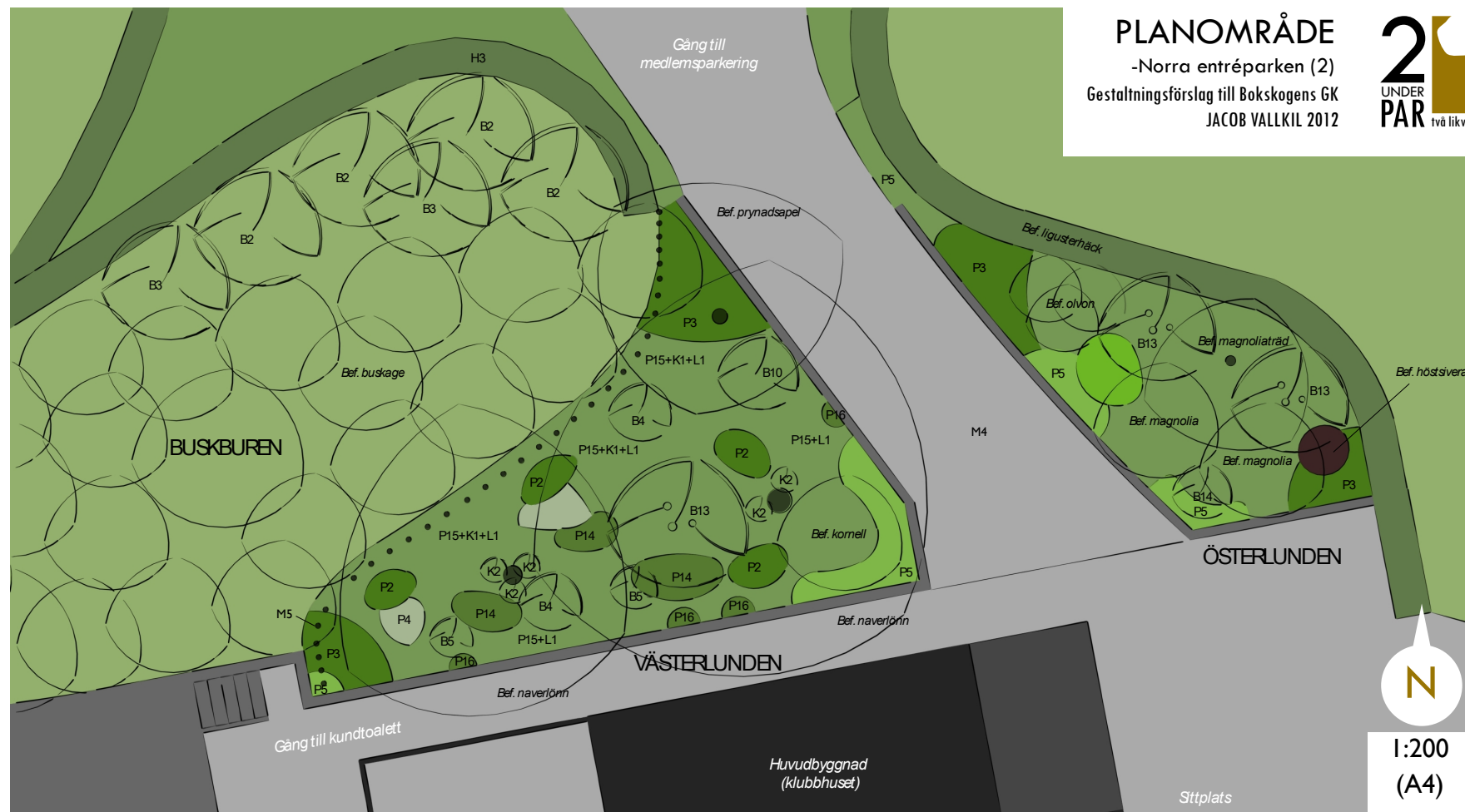

Bild 29. EMBLEMET och BJÖRKBACKEN sett från medlemsparkeringen - perspektiv: (Illustration: J.Vallkil 2012)

BUSKBUREN

Namn	Sv namn	Antal	Blomfärg	Blomtid	Höstdfärg	H x B (m)
BUSKAR						
Bef. <i>Amelanchier lamarckii</i> (häggnispel), <i>Euonymus europaeus</i> (bened), <i>Cornus spp.</i> (kornell), <i>Lonicera spp.</i> (try)						
B2	<i>Amelanchier laevis</i> f.k. BÄCKLÖSA E	4	vit	05	orange	4 x 3
B3	<i>Euonymus europaeus</i> 'Evert'	2	bened		röd	3 x 2

HÄCK

H3	<i>Ligustrum vulgare</i> var <i>italicum</i> 'Atrovirens'	vintergrön liguster	75
H6	<i>Ligustrum vulgare</i> var <i>italicum</i> 'Atrovirens'	vintergrön liguster	39

Växtlista BUSKBUREN
(listor för LUNDEN, se s. 32)

PLANOMRÅDE
-Norra entréparken (2)
Gestaltungs-förslag till Bokskogens GK
JACOB VALLKIL 2012

2
UNDER
PAR
två likvärdiga entréparker

Bild 30. Plan för norra entréområdet
(BUSKBUREN och LUNDEN.
(Illustration: J. Vallkil 2012)

BUSKBUREN

Det vildvuxna buskaget till höger om den befintliga huvudgången gallras ur på ogräsartade skott av alm och fläder och delas sedan upp i två delar. Den största delen, den som är längst ifrån huvudbyggnaden, kallar jag för "BUSKBUREN", det är nämligen precis vad det är. Jag låter en strikt ligusterhäck (**H3**, **H6**, *Ligustrum vulgare* var. *italica* 'Atrovirens') med formen tagen från den befintliga häcken på andra sidan gången hägna in det ostyriga buskaget. Tanken är att den välansade och formella häcken ska skapa en sockel till de höga buskarna och låta dem endast visa sina främsta kvaliteter, nämligen vårens blomning och höstens bladfärger. Det skapas en balans i formalitet mellan de båda sidorna om gången och det blir även här någon form av symmetri. För att häcken ska få en god form och böjning kommer man behöva komplettera buskaget inför häcken på vissa ställen. Här föreslår jag benved (**B3**, *Euonymus europaeus* 'Evert') och kopparhäggmispel (**B2**, *Amelanchier laevis* f. *BÄCKLÖSA* E) för vackert bladutspring, vårbloom och sprakande höstfärger.

LUNDEN

För den andra delen av buskaget, den del som ligger längs huvudgången och toalettgången föreslår jag en större förändring. Här ska hela buskskiktet tas bort med undantag av en två korneller. Naverlönnarna och prydnadsapeln lämnas också och de kommer att skapa en härlig dunkel skugga till ett litet woodland, "LUNDEN" (bild 31). I förlängningen av BUSKBURENS böjda häck och i gränsen mellan de två områdena placeras svartmålade trästörar på rad. De bildar en behövlig gräns mellan den vildare delen och den mer anlagda, öppnare LUNDEN. Vintergröna marktäckare som murgröna (**K1**, *Hedera helix* 'Hibernica') och skugggröna (**P15**, *Pachysandra terminalis* 'Green Carpet') bildar en tät matta och murgrönan täcker så småningom även in de svarta stolparna i bakkant. Ur mattan kommer perenner som vårbloommande kaukasisk förgätmigej (**P4**, *Brunnera macrophylla* 'Jack Frost') och sensommarblommande spjutsilverax (**P2**, *Actaea racemosa* var. *cordifolia*) och höstanemon (**P3**, *Anemone tomentosa* 'Robustissima') tillsammans med vintergröna storfryle (**P14**, *Luzula sylvatica*) och stensöta (**P16**, *Polypodium vulgare*). För att göra LUNDEN ännu mera dunkel placeras, mitt inne i skuggan en rynkolvon (**B13**, *Viburnum rhytidophyllum*), en karaktärsväxt som återkommer i LUNDENS östra del, och för spänningens skull planteras två sammetshortensia (**B5**, *Hydrangea aspera* ssp. *sargentiana*). För att binda sam-

Bild 31. Västra delen av LUNDEN sett från gången klubbhusfasaden. (Illustration: J. Vallkil 2012)

Växtbilder. (Foto: J. Vallkil 2011, 2012)

man de befintliga naverlönnarna med den nya frodiga planteringen under dem låter jag klätterhortensia (**K2**, *Hydrangea anomala* ssp. *petiolaris*) klättra upp längs deras stammar. I kanten mot huvudgången placeras en tidigblommande magnolia (**B10**, *Magnolia stellata* 'Royal Star') för att svara upp mot de befintliga praktmagnoliorna på andra sidan gången och för att förlänga magnoliornas blomningssäsong. LUNDENS östra del, till vänster om gången, kompletteras med två av ovan nämnda vintergröna rynkolvon (**B13**), de kommer att bli en fin fond till praktmagnoliorna och det befintliga höstsilveraxet. Vidare så föreslår jag att man ska plantera en blodolvonbuske (**B14**, *Viburnum sargentii* 'Onondaga') i hörnet av planteringsytan, mellan de två magnoliorna. Blodolvonets upprätt och ganska smala växtform kommer passa utmärkt där och ge fin blomning på vårkanten, vackra blad under sommaren och höstfärg. I planteringsens båda ändar föreslår jag tuffingen höstanemon (**P3**, *Anemone tomentosa* 'Robustissima'), inte bara för dess kvaliteter över hela sommarhalvåret utan också för att binda samman intrycket med LUNDENS västra del, där samma växt finns representerad. Marken täcks här av en liten flocknäva (**P9**, *Geranium x cantabrigiense* 'Karmina').

Växtbilder. (Foto: J. Vallkil 2011, 2012)

VÄSTERLUNDEN

Namn	Sv namn	Antal	Blomfärg	Blomtid	Höstfärg	H x B (m)
TRÄD						
Bef. 2 <i>Acer campestre</i> (naverlön), <i>Malus</i> sp. (pydnadsapel)						
BUSKAR						
Bef. 2 <i>Cornus</i> sp. (buskkornell)						
B4	<i>Hydrangea arborescens</i> 'WHITE DOME®'	2	vit	07-08		1-1,5
B5	<i>Hydrangea aspera</i> ssp. <i>sargentiana</i>	2	lila-vit	08		1,5-2
B10	<i>Magnolia stellata</i> 'Royal Star'	1	vit	04-05	gul	2 x 2,5
B13	<i>Viburnum rhytidophyllum</i>	1	vit	05-06	VG	3 x 3
KLÄNG						
K1	<i>Hedera helix</i> 'Hibernica'	40			VG	0,2
K2	<i>Hydrangea anomala</i> ssp. <i>petiolaris</i>	5				
PERENNER, GRÄS OCH ORMBUNKAR						
P2	<i>Actaea racemosa</i> var. <i>cordifolia</i>	16	vit	08-09		1,5
P3	<i>Anemone tomentosa</i> 'Robustissima'	60	ljusrosa	07-09		1
P4	<i>Brunnera macrophylla</i> 'Jack Frost'	14,4	blå	05-06		
P5	<i>Deschampsia flexuosa</i> 'Tatra Gold'	24	brons			0,2(0,7)
P14	<i>Luzula sylvatica</i>	21			VG	0,25
P15	<i>Pachysandra terminalis</i> 'Green Carpet'	396			VG	0,15
P16	<i>Polypodium vulgare</i>	12			VG	0,3
LÖK						
L1	<i>Lilium martagon</i>	20	rosa	07		1

Växtlista VÄSTERLUNDEN

ÖSTERLUNDEN

Namn	Sv namn	Antal	Blomfärg	Blomtid	Höstfärg	H x B (m)
TRÄD						
Bef. 1 <i>Magnolia kobus</i> (japansk magnolia)						
BUSKAR						
Bef. 2 <i>Magnolia x soulangeana</i> (praktmagnolia), 3 <i>Viburnum carlesii</i> (luktolvon)						
B13	<i>Viburnum rhytidophyllum</i>	2	vit	05-06	VG	3 x 3
B14	<i>Viburnum sargentii</i> 'Odondaga'	1	rosa-vit	06		2 x 1,5
HÄCK						
Bef. <i>Ligustrum vulgare</i> var. <i>atrovirens</i> (vintergrönliguster) ca 120-180 cm.						
PERENNER, GRÄS OCH ORMBUNKAR						
Bef. <i>Actaea racemosa</i> 'Brunette' (rödbl höstsilverax), <i>Alchemilla mollis</i> (jättedaggkäpa)						
P3	<i>Anemone tomentosa</i> 'Robustissima'	44	ljusrosa	07-09		1
P5	<i>Deschampsia flexuosa</i> 'Tatra Gold'	15	brons			0,2(0,7)
P9	<i>Geranium x cantabrigiense</i> 'Karmina'	160	rosa-lila	06-07		0,2

Växtlista ÖSTERLUNDEN

Västra entréparken

Förslaget för området mellan gästparkeringen och klubbhusets västra fasad bygger på det koncept som presenterades ovan. Huvudingredienserna i gestaltningen är förbättrad tydlighet och säkerhet genom ny dragning av gången, sammanflätning av park med omgivande skog och användandet av ljus och skugga (bild 32-33). Det förändrade området ska signalera spänning, elegans och naturlighet. I växtvalen har jag till stor del satsat på nordamerikanskt ursprung, just för att jag tycker att dessa växter signalerar både elegans och vildhet på samma gång. Exempel på detta är kransveronikans (**P17**, *Veronicastrum virginicum* 'Album'), spjutsilveraxets (**P2**, *Actaea racemosa* var. *cordifolia*) och den småblommiga hästkastanjens (**B1**, *Aesculus parviflora*) blommande vita spiror som alla strävar från skuggan mot ljuset, trebladsspirans (**P10**, *Gillenia trifoliata*) tyngdlösa skirhet eller korstörneträdets (**T5**, *Gleditsia triacanthos* 'Sunburst') gulbladiga flor som bildas av dess knäckigt asymmetriska krona.

Bild 32. Västra entréparken - perspektiv.
(Illustration: J. Vallkil 2012)

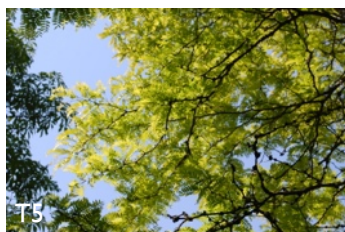
Bild 33. Plan för västra entréområdet
(GLÄNTAN och VISTAN).
(Illustration: J. Vallkil 2012)

GLÄNTAN

Namn	Sv namn	Antal	Blomfärg	Blomtid	Höstfärg	H x B (m)
TRÄD						
T4 <i>Fagus sylvatica</i> 'Asplenifolia'	flikbladig bok	1				10 x 7
T5 <i>Gleditsia triacanthos</i> 'Sunburst'	gulbladigt korstörne	4				7x4
BUSKAR						
B1a <i>Aesculus parviflora</i>	småblommig häskastanj	3	vit	07-08		3 x 4
B4 <i>Hydrangea arborescens</i> WHITE DOME®	vidjehortensia	4	vit	07-08		1-1,5
B6 <i>Hydrangea quercifolia</i>	flikhortensia	3	vit	07-08	orange	1,5 x 1,5
B15 <i>Viburnum trilobum</i> REDWING®	amerikanskt olvon	3	vit	05-06	purpurrd	2,5 x 2
HÄCK						
Bef. <i>Carpinus betulus</i> (avenbok) ca 160 cm hög.						
PERENNER, GRÄS OCH ORMBUNKAR						
P1 <i>Actaea pachypoda</i>	vit trolldruva	186	vit	05		0,6
P2 <i>Actaea racemosa</i> var. <i>cordifolia</i>	spjutsilverax	16	vit	08-09		1,5
P6 <i>Dryopteris filix-mas</i>	träjon	24				0,8
P7 <i>Epimedium x perralchicum</i> 'Frohnleiten'	taggig sockblomma	784				0,3
P10 <i>Gillenia trifoliata</i>	trebladspira	7	vit	07-08	röd	0,8
P13 <i>Lamium galeobdolon</i> 'Florentinum'	gulplister	400	gul	06		0,25
P17 <i>Veronicastrum virginicum</i> 'Album'	kransveronika	120	vit	07-09	brun-svart	1,5

Växtlista GLÄNTAN

VISTAN

Namn	Sv namn	Antal	Blomfärg	Blomtid	Höstfärg	H x B (m)
TRÄD						
Bef. <i>Fagus sylvatica</i> (bok)						
T3 <i>Cornus controversa</i> 'Variegata'	pagodkornell	2	vit			5 x 4
T4 <i>Fagus sylvatica</i> 'Asplenifolia'	flikbladig bok	1				10 x 7
T5 <i>Gleditsia triacanthos</i> 'Sunburst'	gulbladigt korstörne	2				7x4
T7 <i>Pterocarya fraxinifolia</i> f.k. Uppsala E	kaukasisk vingnöt	1	lime			15 x 10
T9 <i>Fagus sylvatica</i> 'Dawyck Gold'	gulbladig pelarbo	1				7 x 2
BUSKAR						
B1b <i>Aesculus parviflora</i>	småblommig häskastanj	9	vit	07-08	gul	3 x 4
B4 <i>Hydrangea arborescens</i> WHITE DOME®	vidjehortensia	9	vit	07-08		1-1,5
B6 <i>Hydrangea quercifolia</i>	flikhortensia	2	vit	07-08	orange	1,5 x 1,5
B9 <i>Lonicera nitida</i> 'Maigrün'	myrtentry	14			VG	0,7 x 1,2
B11 <i>Rhododendron</i> 'Cunningham's White'	vit parkrhododendron	3	vit	06	VG	1,5 x 2,5
B15 <i>Viburnum trilobum</i> REDWING®	amerikanskt olvon	1	vit	05-06	purpurrd	2,5 x 2

KLÄNG

K1 <i>Hedera helix</i> 'Hibernica'	storbladig murgröna	480			VG	0,2
---	---------------------	-----	--	--	----	-----

HÄCK

Bef. *Carpinus betulus* (avenbok) ca 100 cm resp. 160 cm hög. *Fagus sylvatica* (bok) snedklippt häck ca 120-250 cm hög.

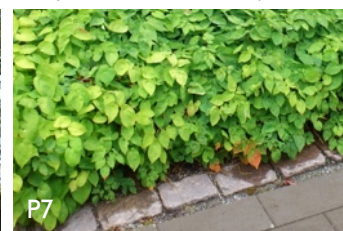
H1 <i>Carpinus betulus</i> f.k. Stenshuvud E	avenbok	120				
H2 <i>Carpinus betulus</i> f.k. Stenshuvud E	avenbok	150				

PERENNER, GRÄS OCH ORMBUNKAR

P2 <i>Actaea racemosa</i> var. <i>cordifolia</i>	spjutsilverax	28	vit	08-09		1,5
P6 <i>Dryopteris filix-mas</i>	träjon	10				0,8
P7 <i>Epimedium x perralchicum</i> 'Frohnleiten'	taggig sockblomma	400			VG	0,3
P8 <i>Galium odoratum</i>	myskmadra	330	vit	05		0,2
P10 <i>Gillenia trifoliata</i>	trebladspira	6	vit	07-08	röd	0,8
P13 <i>Lamium galeobdolon</i> 'Florentinum'	gulplister	320	gul	06	VG	0,25

Växtlista VISTAN

Växtbilder. (Foto: J. Vallkil 2011, 2012)

GLÄNTAN

Tanken med denna del är att skapa ett välkomnande förrum där detaljnivån är högre än i den efterföljande del man passerar på väg upp mot klubbhuset (bild 34-35). Jag valde att arbeta vidare med känslan av att komma till fram till en glänta efter vägen hit genom skogen. GLÄNTAN uppenbarar sig och känns välkomnande redan vid infarten, när man passerar den lilla åsen (bild 36). Avenbokshäcken som avgränsar detta trädgårdsrum fortsätter ner en bit längs vägen och är det första man ser vid ankomst med bilen. Häcken har flera funktioner förutom den uppenbara anledningen, att skilja den västra entréparkens två delar åt. För det första är den det första av parkens element man stöter på, redan vid infarten kastas en välkomnande tentakel ut mot besökaren och bjuder in ögat i entréparken (bild 36). För det andra förstärker den svängda formen vägens kurva och gör den tydligare. För det tredje döljer häcken den skogsväg som går in till höger. Gränsen mellan GLÄNTANS klippta gräs och vägens asfalt ska vara utan annan avgränsning än den som materialövergången mellan dessa ger upphov till, inget staket, stenar eller buskar. Det skulle förta den välkomnande känslan och helt motverka med den tanke som ligger bakom designen. GLÄNTANS ovala klippta gräsmatta bryts bara på ett ställe, av en flikbladig bok (T4, *Fagus sylvatica* 'Asplenifolia'). Detta skira och rikligt förgrenade träd kommer med tiden utvecklas till en praktfull solitär. Den nya gången leder besökaren direkt från parkeringen via en svagt s-formad kurva, vinkelrätt mot slutningens lutning upp mot klubbhuset (bild 34). Gångens början markeras av två gulbladiga korstörneträd (T5, *Gleditsia triacanthos* 'Sunburst'), en tanke som återkommer på två andra ställen längs vägen upp till klubbhuset för att ge kontinuitet. De skira ljusa trädkronorna kommer att fungera bra som markeringar mot bokskogens mörka fond. Ytan till vänster om gången består av en kombination av buskar och perenner, alla med olika funktion, för att tillsammans utgöra en god komposition på denna plats. Rabatten till vänster spiller över ut på den högra sidan och förankrar de två sidorna i varandra. (bild 33) Växterna avlöser varandra i blomning från maj till september och därefter bjuder många av dem på sprakande höstfärger. Genom att komplettera denna rabatt med vårbloominge lökar kan man skapa en riktigt lång säsong. Halvvägs upp längs gången finns en sittplats placerad i en liten ficka i planteringsytan, här har man en vy över GLÄNTAN och sol i ansiktet (bild 35). Precis i gränsen till nästa rum, med stammarna ståendes i avenbokshäcken finns ytterligare två gulbladiga korstörneträd för att markera tröskeln och förstärka den kontrast som finns mellan de olika delarna ytterligare.

Bild 34. GLÄNTAN sedd från gästparkeringen - perspektiv. (Illustration: J. Vallkil 2012)

Bild 35. GLÄNTAN sedd från öppningen mot VISTAN - perspektiv. (Illustration: J. Vallkil 2012)

Bild 36. GLÄNTAN sedd från infarten - perspektiv. (Illustration: J. Vallkil 2012)

VISTAN

De två parallella befintliga avenbokshäckarna som omgärdar Gammelgården och personalparkeringen har låtits fortsätta ner mot vägen i norr, över denna och ut i terrängen. Detta skapar en längre obruten siktlinje. Känslan av avstånd förstärks genom att man precis passerat en del med mindre skalor och betydligt mer detaljrikedom. Längst ner, i siktlinjens ändpunkt har jag placerat en gulbladig pelarbok (**T9**, *Fagus sylvatica* 'Dawyck Gold'). Den friskt gröna färgen signalerar en koppling till betraktaren som precis passerat eller ska passera under trädkronor med liknande gulbladighet. Blickfånget och ger hela utsikten en mening. Åt andra hållet, åt söder böjer häcken av ner mot infartsvägen (bild 38). Den böjer så pass mycket att man inte riktigt kan se var den slutar vilket ska förstärka känslan av sammanflätning av skog och park. Längs häcken är det klippt gräs för att låta häckens rena linjer vara fria och underlätta skötsel. Ovanför den böjda häcken har skogen låtits flyta ut en bit över den gamla gräsmattan. Här planteras en flikbladig bok och varierade pagodkorneller (**T3**, *Cornus controversa* 'Variegata'), två växter som båda ger fina skiktade kronor när de får utvecklas. Underplanteringen består av samma typ av växter som i GLÄNTAN, det vill säga småblommig hästkastanj (**B1**), storblommig vidjehortensia (**B4**, *Hydrangea arborescens* WHITE DOME®), flikbladig hortensia (**B6**, *Hydrangea quercifolia*) och vintergrön myrten (**B9**, *Lonicera pileata* 'Maigrün') i brynet. Marken täcks med myskmadra (**P8**, *Galium odoratum*) och en varierad form av gulplister (**P13**, *Lamium galeobdolon* 'Florentinum'), båda inhemska och effektivt marktäckande örter. Längre fram längs gången, nästan framme vid klubbhusets entré, finns det återigen ett område med mer skugga och detaljrikedom. (bild 39). Här finns också en sittplats med två bänkar, tryggt placerade med den rejäla bokhäcken som skydd för ryggen (bild 39-40). De två planteringsytorna innehåller myrten (**B9**), amerikant olvon (**B15**, *Viburnum trilobum* REDWING®), flikbladig hortensia (**B6**), småblommig hästkastanj och de två sista korstörneträden (**T5**). Som marktäckare används precis som i GLÄNTAN taggig sockblomma (**P7**, *Epimedium x perralchicum* 'Frohnleiten') som efter etablering blir riktigt tät och prydlig. Området framför personalparkeringen anläggs dels för att dölja en inte så smickrande del av fasaden, dels för att få en rundad form som balanserar den böjda häcken på andra sidan av VISTAN (bild 33). Det fylls med småblommig hästkastanj och över dessa en kaukasisk vingnöt (**T7**, *Pterocarya fraxinifolia* f. UPPSALA E). Det är ett ståligt träd med en uppåtriktad och bred krona som bildar ett tydligt tak. Blommorna sitter i långa smala hängen och pryder trädet från

Bild 37. VISTAN sedd från GLÄNTAN - perspektiv.
(Illustration: J. Vallkil 2012)

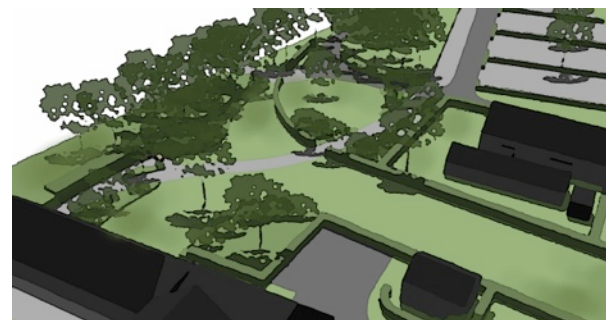

Bild 38. VISTAN sedd från ovan - perspektiv.
(Illustration: J. Vallkil 2012)

juni och framåt. Den småblommiga hästkastanjens spiror och trädets hängen kommer att stråla mot varandra under sensommaren. Under trädet kommer också myrtentry (**B9**), vidjehortensior (**B4**) och storbladig murgröna (**K1**) att planteras.

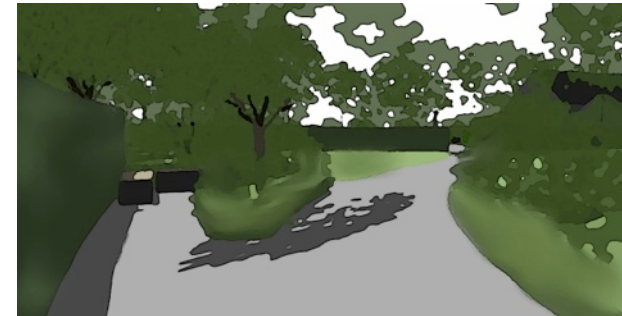

Bild 39.VISTAN sedd från klubbhusets entré - perspektiv:
(Illustration: J.Vallkil 2012)

Bild 40.VISTAN sedd från sittplatsen - perspektiv:
(Illustration: J.Vallkil 2012)

Växtförteckning (hela området)

Alla priser är plantskolornas listpriser och exklusive moms.

Bet	Namn	Sv namn	Blomfärg	Blomtid	Höstfärg	H x B (m)	Kvalitet	m2 (alt. m)	c/c	Plant/m2 (/m)	Antal	Anm	Cirkapris	Totalpris	Tillgängl.
TRÄD															
T1	<i>Betula albosinensis</i> var. <i>septentrionalis</i>	kopparbjörk				10 x 5	högstam 4x kl 18-20				9		6800	61200	Tönnersjö
T2	<i>Betula pendula</i> fk Ekebo E	vårtbjörk			gul	18 x 10	högstam 3x kl 14-16				2		2500	5000	Stångby
T3	<i>Cornus controversa</i> 'Variegata'	pagodkornell	vit			5 x 4	sol 3x kl 200-250				2		3300	6600	Stångby
T4	<i>Fagus sylvatica</i> 'Asplenifolia'	filkbladig bok			gul	10 x 7	sol 4x kl 250-300				2		4100	8200	Stångby
T5	<i>Gleditsia triacanthos</i> 'Sunburst'	gulbladigt korstörne				7x4	högstam 3x kl 16-18				6		4600	27600	Stångby
T6	<i>Prunus subhirtella</i> 'Autumnalis'	vinterkörsbär	vit-ljusrosa	10-04		4 x 5	solitär 4x kl 250-300				10		3000	30000	Stångby
T7	<i>Pterocarya fraxinifolia</i> fk Uppsala E	kaukasisk vingnöt	lime			15 x 10	högstam 4x kl 18-20				1		5000	5000	Stångby
T8	<i>Sophora japonica</i> 'Regent'	pagodträd	vit	08		8-12	högstam 4x kl 18-20				2		6500	13000	Stångby
T9	<i>Fagus sylvatica</i> 'Dawycck Gold'	gulbladig pelarbok			gul	7 x 2	stbu 4x kl 250-300				1		3700	3700	Stångby
BUSKAR															
B1a	<i>Aesculus parviflora</i>	småblommig häskastanj	vit	07-08	gul	3 x 4	Sol 3x kl 80-100				3		1050	3150	Stångby
B1b	<i>Aesculus parviflora</i>	småblommig häskastanj	vit	07-08	gul	3 x 4	busk co 60-80				9		390	3510	Stångby
B2	<i>Amelanchier laevis</i> fk BÄCKLÖSA E	kopparhäggmispel	vit	05	orange	4 x 3	busk co				4		150	600	Allmän
B3	<i>Euonymus europaeus</i> 'Evert'	berved			röd	3 x 2	busk co 5,0 L				2		130	260	Allmän
B4	<i>Hydrangea arborescens</i> WHITE DOME®	vidjehortensia	vit	07-08		1-1,5	halvsol co 7,5 L				15	Surjord	339	5085	Splendor
B5	<i>Hydrangea aspera</i> ssp. <i>sargentiana</i>	sammetshortensia	lila-vit	08		1,5-2	busk co 7,5 L				2		400	800	Hallbergs
B6	<i>Hydrangea quercifolia</i>	filkhortensia	vit	07-08	orange	1,5 x 1,5	busk co				5		238	1190	Splendor
B7	<i>Ligustrum vulgare</i> var <i>italicum</i> 'Aтровirens'	vintergrön liguster				0,9	Klotklippt 3x kl 80-90				2		2200	4400	Stångby
B8	<i>Ligustrum vulgare</i> var <i>italicum</i> 'Aтровirens'	vintergrön liguster				0,7	Klotklippt 3x kl 60-70				6		1400	8400	Allmän
B9	<i>Lonicera nitida</i> 'Maigrün'	myrtentry			vintergrön	0,7 x 1,2	busk co				14		50	700	Allmän
B10	<i>Magnolia stellata</i> 'Royal Star'	stjämmagnolia	vit	04-05	gul	2 x 2,5	solitär 3x kl 100-125				1	Vårplantering	2200	2200	Allmän
B11	<i>Rhododendron</i> 'Cunningham's White'	vit parkrhododendron	vit	06	vintergrön	1,5 x 2,5	co kl 40-50				3	Surjord	350	1050	Stångby
B12	<i>Stephanandra incisa</i> 'Crispa'	liten stefanandra	vit	06	gul-orange	0,7 x 1	busk co	504	80	1,5	756		45	34020	Stångby
B13	<i>Viburnum rhytidophyllum</i>	rynkolvon	vit	05-06	vintergrön	3 x 3	solitär 4x kl 150-175				3		2400	7200	Allmän
B14	<i>Viburnum sargentii</i> 'Odonodaga'	blodolvon	rosa-vit	06	röd	2 x 1,5	solitär co 125-150				1		1385	1385	Splendor
B15	<i>Viburnum trilobum</i> REDWING®	amerikanskt olvon	vit	05-06	purpurröd	2,5 x 2	Halvsol co 15 L				4		339	1356	Splendor
HÄCK															
H1	<i>Carpinus betulus</i> fk Stenshuvud E	avenbok				1,6	färdig häck 150 cm	48	40	2,5	120		380	45600	Splendor
H2	<i>Carpinus betulus</i> fk Stenshuvud E	avenbok				1,6	häck 50-80	50	33	3	150		15	2250	Allmän
H3	<i>Ligustrum vulgare</i> var <i>italicum</i> 'Aтровirens'	vintergrön liguster			vintergrön	2	färdig häck 180	36	40	2,5	90		395	35550	Splendor
H4	<i>Ligustrum vulgare</i> var <i>italicum</i> 'Aтровirens'	vintergrön liguster			vintergrön	1,5	färdig häck 150	16	40	2,5	40		320	12800	Splendor
H5	<i>Ligustrum vulgare</i> var <i>italicum</i> 'Aтровirens'	vintergrön liguster			vintergrön	1,2	färdig häck 100-125	10	40	2,5	25		260	6500	Splendor
H6	<i>Ligustrum vulgare</i> var <i>italicum</i> 'Aтровirens'	vintergrön liguster			vintergrön	1	häck 50-80	38	33	3	114		15,6	1778,4	Splendor
KLÄNG															
K1	<i>Hedera helix</i> 'Hibernica'	storbladig murgröna			vintergrön	0,2		130	50	4	520		35	18200	Allmän
K2	<i>Hydrangea anomala</i> ssp. <i>petiolaris</i>	klätterhortensia	vit	05-07	gul		co 50-60				5		180	900	Allmän

Växtförteckning (forts.)

PERENNER, GRÄS OCH ORMBUNKAR													
P1	Actaea pachypoda	vit trolldruva	vit	05	0,6		31	40	6	186		32	5952 Stångby
P2	Actaea racemosa var. cordifolia	spjutsilverax	vit	08-09	1,5		15	50	4	60		40	2400 Stångby
P3	Anemone tomentosa 'Robustissima'	silvrig höstanemon	ljusrosa	07-09	1	Sol ca 3,5 L	13	35	8	104	Vårplantering	40	4160 Stångby
P4	Brunnera macrophylla 'Jack Frost'	kaukasisk förgätmigej	blå	05-06	0,3		1,8	35	8	14,4		60	864 Stångby
P5	Deschampsia flexuosa 'Tatra Gold'	krustätel	brons		vintergrön 0,2(0,7)		167,5	40	6	1005		20,4	20502 Värö
P6	Dryopteris filix-mas	träjon			vintergrön 0,8					34		25	850 Stångby
P7	Epimedium x perralchicum 'Frohnleiten'	taggig sockblomma			vintergrön 0,3		148	35	8	1184		32	37888 Stångby
P8	Galium odoratum	myskmadra	vit	05	0,2		30	30	11	330		22	7260 Stångby
P9	Geranium x cantabrigiense 'Karmina'	liten flocknäva	rosa-lila	06-07	0,2		20	35	8	160		22	3520 Stångby
P10	Gillenia trifoliata	trebladspira	vit	07-08	röd 0,8		2	40	6	12		32	384 Stångby
P11	Iris chrysographes 'Black Form'	sammetsiris	lilasvart	05	0,5					50		40	2000 Stångby
P12	Iris sanguinea 'Snow Queen'	violiris	vit	05-06	1					50		25	1250 Stångby
P13	Larniastrum galeobdolon 'Florentinum'	gulplister	gul	06	vintergrön 0,25		90	35	8	720		22	15840 Stångby
P14	Luzula sylvatica	storfryle			vintergrön 0,25		3,5	40	6	21		22	462 Stångby
P15	Pachysandra terminalis 'Green Carpet'	skugggröna			vintergrön 0,15		36	30	11	396	Marktäckare, sprids över ytan	22	8712 Stångby
P16	Polypodium vulgare	stensöta			vintergrön 0,3					12		35	420 Hallbergs
P17	Veronicastrum virginicum 'Album'	kransveronika	vit	07-09	brun-svart 1,5		15	35	8	120		25	3000 Stångby
LÖK													
L1	Lilium martagon	krokillja	rosa	07	1					20	Sprids över ytan		Stångby
L2	Tulipa sylvestris	vildtulpan	gul	04-05	0,3					200			Stångby
TOTALT PRIS												474 648 kr (ex. moms)	

DISKUSSION

METOD

Detta är ett gestaltningsprojekt. De metoder som använts för att komma fram till en långsiktigt hållbar och funktionell plan för kundens utemiljö är därför de metoder som fört gestaltningsprocessen framåt. Som beskrevs i metoddelen ovan har jag följt den process som bygger på ANALYS > KONCEPT > GESTALTNING.

En väl genomförd analys av platsen är en grundförutsättning för ett bra resultat och var det som startade igång processen. I detta fall bestod analysen ett antal besök på platsen, både tillsammans med Bokskogens GK:s klubbchef, Thomas Ahlberg och på egen hand. Dessa besök har gjorts under olika tillfällen under perioden april till augusti för att se anläggningen under olika tider. Under besöken har platsen fotograferats, befintligt växtmaterial identifierats och vyer studerats. Genom att iakttä besökarens rörelsemönster och notera egna spontana rörelser kunde platsens och gångstråkens funktion analyseras. Eftersom kunden inte lyckades få fram en gällande planritning över området så har hela området mätts på egen hand. Detta bidrog till en djupare förståelse för platsens form och geometri. Viktigast av allt har besöken gett en känsla för den gällande rumsligheten och skalor. Vid ett tillfälle, halvvägs in i projektet, presenterades idéerna för klubbchefen och en klubbmedlemsrepresentant. De gav värdefull återkoppling och givande kommentarer. Senare i processen, framförallt i gestaltningsfaserna, har jag rört mig i cirklar runt det som slutligen kommer att bli en komplett och slutgiltig plan. Processen har inneburit ett ständigt angripande av problemet från olika håll. Varje gång problemet ses från en annan synvinkel kan det angripas på nytt och varje gång så utmejslas vissa delar medan andra läggs till. Min designprocess kan jämföras med skulptering. De mest förlösande tillfällena i arbetet med att hitta de rätta grundstrukturena infann sig när jag vågade utmana mig själv och ta bort delar som jag egentligen gillade mest. Det är tyvärr inte alltid så att de små älsklingarna passar lika bra i en slutlig plan och verklighet. Genom att titta på en plan, frigjord från de delar man varit förblindat för-älskad i, märker man snabbt om de verkligen var så viktiga som man själv ansåg. Som nämndes i metoddelen ovan var det här jag använde mig mycket av litteratur, till viss del för att hitta inspira-

tion till lämpligt formspråk men kanske mer för att hitta rätt i jakten på rätt växtmaterial. Vad gäller formdelen så är det svårt att referera direkt till specifika stycken, bilder eller figurer som använts som inspiration. Snarare suger man åt sig många olika fragment från böcker, filmer och samtal och blandar det med sina egna erfarenheter och referenser man bär med sig i bakhuvudet. Efter processande kommer idéer till något användbart för just detta projekt.

FÖRSLAGET

Det är svårt att bedöma resultatet av en designprocess som inbegriper levande material och dynamiska miljöer. Tiden får utvisa om den gestaltning man föreslår är hållbar och fungerande. Samtidigt är slutresultatet beroende av andra faktorer än själva grundtanken, exempelvis anläggningens genomförande, skötsel och utveckling. Vad man kan bedöma är om gestaltningen är underbyggt av ett resonemang. Slutresultatet ska bygga på den analys man gjort och utgå från det koncept man tagit fram.

Mitt koncept för entréparkerna bygger till viss del på begrepp som tas upp av Gehl (1980) och Dee (2004) och jag analyserar därför gestaltningen utifrån deras tankar. Dee (2004) beskriver begreppet "threshold" (tröskel) som en övergång mellan olika miljöer, som en rumslighet på en gräns. Den ska vara relativt liten, mot de angränsade områdena. Tröskeln fungerar både som avgränsare och sammanflätare. Den kan vara en början eller ett avslut (Dee 2004, ss. 169-170). Med hjälp av dessa definitioner skulle de gestaltade entréområdena vid Bokskogens GK kunna kategoriseras som tröskel, eller som flera trösklar, beroende på vilken skala man tittar på. De representerar början och slutet på besöket på golfklubben, en länk mellan angränsande områden och en plats på en gräns. Vad gäller entréområdets storlek och om denna är tillräckligt liten i förhållande till angränsade områden kan dock diskuteras. Det hela beror på vad som är denna plats angränsade områden. Om man ser (i) omgivande skog och vägen genom denna och (ii) resterande golfbanans landskap som de angränsande delarna så förefaller de två entréområdena relativt små och borde därför kunna definieras som en tröskel. Låt säga att man istället ser (i) parke-

ringsplatsen och (ii) klubbhusets innergård som angränsande delar. Då är entréområdena istället en stor plats, lika eller kanske till och med större än de enskilda angränsande områdena, och således ingen "relativt liten" plats.

Jag väljer att se på platsen i båda perspektiven. I det större perspektivet ser jag på det gestaltade entréområdet som en tröskel, dock en mycket stor sådan. Jag anser att parkeringsplatsen är en del av omgivningen och att klubbhusets innergård är en del av bansidan. Det är ju banan som är målet och syftet med besöket och orsaken till rörelsen genom entréområdet. I det mindre perspektivet kan det gestaltade entréområdet i sin tur delas upp i platser, rum, gränser, stigar och flera trösklar. Exempel på trösklar i det mindre perspektivet är de portaler som korstörmeträden skapar tillsammans med de planteringarna de ingår i. Enligt Dee kan en tröskel vara en plats som förbereder besökaren på vad som komma skall och som binder samman detta med de intryck man bär med sig från föregående miljö (Dee 2004, s. 170). Den kan också vara en plats "mitten mellan" som endast fungerar som en paus och buffertzon mellan intrycksfulla grannrum. Författaren tar idegransrundeln på Sissinghurst Castle som ett exempel på detta (Dee 2004, s. 180). I denna gestaltning har jag valt att använda växtmaterial som finns representerade både på flera platser längs gångarna upp mot huset och i omgivande miljö. Exempelvis har jag valt att placera den tydliga formväxten träjon, en ormbunke som besökarens öga vant sig vid redan längs den slingrande bilvägen genom skogen, i planteringsytorna. Den del jag kallar VISTAN i min gestaltning, är en försmak på de vyer som banans landskap kommer att bjuda på längre fram. VISTAN är också tänkt att fungera också som ett form av pausrum, en relativt intrycksmager plats.

Norra entréparken

Målet med den norra entréparken var att skapa en mer formell känsla för att den ska upplevas som en huvudentré istället för en bakväg. Dee (2004) diskuterar i sin bok begreppet gångar (paths) och hennes resonemang kring häckomgärdade gångar (hedged paths) är något som jag tagit till mig. Hon menar att man skapar formalitet genom höga och täta passager av klippta häckar (2004, s. 103). Detta har jag tagit fasta på i gestaltningen av den norra entréparkens rum EMBLEMET. Här låter jag den höga ligusterhäcken skapa den formella känslan som Dee beskriver

redan nere vid parkeringen för att sedan bli lägre i förhållande till marken längre upp mot klubbhuset. Där tar nästa nivås häckar vid, de som omgärdar utslagsplatsen och buskburen, och skapar känslan på nytt. Under promenaden upp mot huset pendlar man alltså mellan formella passager och öppnare vyer. Jag har också valt att föra in symmetriska former för att skapa ytterligare formalitet

Dee (2004) skriver också om vikten av gränzers permeabilitet för att balansera det slutna rummets trygghet med öppenhetens utsatthet. Permeabla gränser kan bidra till spänning (Dee 2004, s. 42). Den vy ut mot banan man bjuds på längs vägen upp genom den ÖSTRA BJÖRKBACKEN, det vill säga genom den uppbrutna linjen i den böjda ligusterhäcken, är semipermeabel. Den befintliga björkdungens kala stammar mellan entréområdet och banan bryter upp häckens strikta form och bildar en tydlig men lös gräns. Banan skimtar genom dungens stammar men vyn är inte självklar, den är en bonus för alla dem som väljer denna väg.

Västra entréparken

Gläntan som begrepp och som rumslighet fungerar som en viktig symbol för människan. Den är omgärdad och trygg, en ljus plats i mörka omgivningar, en plats där man har bättre överblick och kontroll och en naturlig mötesplats (Dee 2004, s. 64). Jag använde mig av gläntans begrepp och koncept för den västra entréparkens första rum, GLÄNTAN. Det var ju känslan av en glänta jag upplevde när jag för första gången kom fram till klubbområdet. En mötesplats i skogen. Jag valde därför att förstärka och vidareutveckla denna känsla. Dee beskriver gläntan som en utmejslad rumslighet i vegetationen (2004, s. 64) och det är till viss del detta jag haft i åtanke i gestaltningen av denna del. Den gestaltade GLÄNTAN är dock en mycket stiliserad variant av de naturliga öppningarna i våra skogar.

Allmänt

I designen av grundstrukturen, rummens indelning och sammanflätning har jag låtit mig inspireras av många av de platser jag besökt under min utbildning (se under Referenser - Studiebesök). Hidcote Manor, Lawrence Johnstons mästerverk och hem, är en av dessa. Där används, enligt min mening, topografin och trädgårdselement på bästa möjliga sätt. Resultatet är en park med många mindre rum. Vissa är vilda och fria medan andra är strikta och formella. Tillsammans skapar de en spännande miljö och framförallt spännande övergångar. På Hidcote Manor har man lyckats med att få rummen att förenas på ett naturligt sätt, helt otvunget fogas de samman. I detta arbete har jag försökt att hitta former som bildar tydliga, spännande och sköna strukturer. Gränserna mellan två rumsligheter ska ha en naturlig och självklar form oavsett från vilket vinkel de betraktas. Ambitionen är att rummen som bildas ska upplevas självklara men långt ifrån förutsägbara.

PRESENTATION

Val av illustrationsteknik, typ av beskrivande dokument och deras skala beror på projektets art. I detta fall valde jag att illustrera planerna med hjälp av elektroniska hjälpmedel. Detta projekt behövde en tydlighet som jag lättare åstadkommer med datorns hjälp. En översiktlig plan i 1:1000 (A4) beskriver hela områdets huvuddrag, gångsystem, träd och planeringsytor. Jag lät texten på planen vara sparsmakad och endast namnge de olika trädgårdsrumsrummen och omgivande element. Trädgårdsrumsrummens karaktär beskrivs istället med korta kompletterande texter. För att tydliggöra och visa enskilda växter och materialens placering gjorde jag även planer i större skala (1:400 respektive 1:200) för de olika planområdena. Dessa är en blandning mellan illustrationsplan och planeringsplan. Varje växtslag och dess exakta placering finns med men inte antalet i varje perennyta. Jag tycker själv att denna typ är den mest beskrivande. Illustrationer som visar olika växters karaktärer gör sig enligt min mening bättre i perspektiv eller axonometri och därför kompletterade jag planerna med sådana illustrationer. Tanken med dessa är att visa på siktlinjer, höjder, rumsligheter och karaktärer.

REFERENSER

Ahlberg, T. Klubbchef Bokskogens GK. Samtal (2012-05-05)

Andersson, S.I. & Höyer, S. (1993). *C.Th. Sörensen - En havekunstner*. Köpenhamn: Arkitektens forlag. ISBN 87-7407-103-0

Andersson, T., T. Jonstoj, T. & Lundquist, K. red. (2000). *Svensk Trädgårdskonst – under fyra hundra år*. Stockholm: Byggeförlaget. ISBN 91-7988-183-1

Bengtsson, R., Berglund, K., Bosch-Willebrand, I., Gustavsson, E., Hammer, M., Hermelin-Jungstedt, I., Lorentzon, K., Lövkvist, B., Nilsson, E., Zetterlund, H. & MOVIUM (1989). *Perennboken*. Stockholm: LT:s förlag. ISBN 91-36-02596-8

Bokskogens GK [Elektronisk]. URL: <http://www.bokskogen.com> [2012-10-27]

Dee, C. (2004). *Form and Fabric in Landscape Architecture*. Oxon: Spon Press. ISBN 0-415-24638-5

Eriksson, J., Nilsson, I. & Simonsson, M. (2005). *Wiklanders marklära* s. 32. Lund: Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-02482-0

Gehl, J. (1980). *Livet mellem husene*. Köpenhamn: Arkitektens forlag. ISBN 87-7407-052-5

Gerritsen, H., & Oudolf, P. (1995). *Drömplantor – den nya generationen perenner*. Stockholm: Natur och Kultur. ISBN 91-27-05391-1

Golf Digest (2010). *Sveriges bästa banor* [Elektronisk]. URL: http://www.golfdigest.se/media/Svenska_banor_2010.pdf [2012-10-27]

Hallbergs Plantskola, plantskolekatalog (2010)

Hansson, B., & Hansson, M. (2011). *Perenner*. Stockholm: Nordstedts förlag. ISBN 978-91-1-303839-1

Hansson, B., & Hansson, M. (2009). *Gräs & Bambu*. Stockholm: Prisma/Nordstedts förlag. ISBN 978-91-518-4683-5

Laird, M. (1992). *The Formal Garden -Traditions of Art and Nature*. London: Thames and Hudson Ltd.

Kingsbury, N. (2004). *Designing Borders*. London: Cassell Illustrated. ISBN 1-84403-213-2

Johnson, O., & More, D. (2006). *Collins Tree Guide*. London: HarperCollins Publishers. ISBN-13 978-0-00-720771-8

Movium Plantarum, Databas [Elektronisk].
URL: <http://plantarum.slu.se> [2012-08-20 - 2012-10-20]

Möller, L. (2006). *Tre mästare – tre trädgårdar*. Stockholm: Natur och Kultur. ISBN-13 978-91-27-35717-4

Rosenholm, A-C., & Rosenholm, D. (2008). *Växtkomposition – idéer från Enköpings parker*. Stockholm: Albert Bonniers förlag. ISBN 978-91-0-011239-4

Schlome, A. (2008) *Experiments with plants and a search for form – a walk through the Mien Ruys Gardens*. Dedemsvaart: Stichting Tuinen Mien Ruys. ISBN 978-90-81311-11-3

SMHI. *Klimatdata - nederbörd* [Elektronisk].

URL: <http://www.smhi.se/klimatdata/meteorologi/nederbord> [2012-11-05]

SMHI. *Klimatdata - temperatur* [Elektronisk].

URL: <http://www.smhi.se/klimatdata/meteorologi/temperatur> [2012-11-05]

Splendor Plant, plantskolekatalog (2012)

Stångby Plantskola, plantskolekatalog (2011-2012)

Sveriges geologiska undersökning (SGU). *Kartgeneratören* [Elektronisk].

URL: http://maps2.sgu.se/kartgenerator/maporder_sv.html [2012-11-05]

Sörensen, C.Th. (1966). *39 Haveplaner - typiske haver til et typehus*. Köpenhamn: Arkitektens forlag.

Tönnersjö Plantskola, plantskolekatalog (2011)

Värö trädgård, plantskolekatalog (2012)

Studiebesök

Broughton Grange, Oxfordshire, England (2011-05-01)

Great Dixter, East Sussex, England (2011-05-04)

Göteborgs botaniska trädgård, Göteborg, Sverige (2011-09-21)

Hidcote Manor, Gloucestershire, England (2011-05-02)

Mien Ruys Tuinen, Dedemsvaart, Nederländerna (2012-05-15)

Norra kyrkogården, Lund, Sverige (2011-05-12)

Rousham House, Oxfordshire, England (2011-05-01)

Sissinghurst Castle, Kent, England (2011-05-03)

Sofiero slottspark, Helsingborg, Sverige (2011-05-19, 2011-11-23)